

DIDELIS ŽMONIJOS SUSIRUPINIMAS DEL ATSLENKANČIU PAVOJU

KIETAS RUSIJOS ŽENGIMAS Į KARĄ. SPĖJIMAI, KĄ RUSIJA PIRMIAUSIA PULS. EUROPA SUSIRUPINUSI SUDARYMU VĖNINGOS JĖGOS. REYNAUD IR CHURCHILLIO ĮSPĖJIMAI. MALIKAS AROGANTIŠKAI PROVOKUOJA.

Jau rugpjūtis eina į galį, kai Sovietų Rusijos atstovas Saugumo Taryboje Malikas „malikuoja“ ir neduoda jokios cigos Saugumo Tarybos darbams ir sprendimams. Kaip iš SI darbo vaisių galima spręsti, Maliko atvykimas turėjo tikslą

sulaikyti Saugumo Tarybos darbus, padaryti sovietinę propagandą ir nuvesti sprendimus, ligi Korejos karas bus baigtas komunistų naudai.

Kad taip yra, rodo faktas, jog šiaurinė Koreja buvo paskelbusi dcinas, kuriomis visa Koreja turėjo „balsuoti“ už susidėjimą su Sovietų Rusija. Dabar, kai karas užsitęsė, tos datos skiriamos kitos. Dabar paskirta jau trečia data, rugpjūčio 31 d., kada turi būti paryti visos Korejos „balsavimai“. Tikrai jie vis nesudaros, nes Korejos karas nebaigiamas.

Kai Rusija taip atkakliai palaiko komunistinį šiaurinės Korejos agresorių, visas pasaulis mato, jog Sovietai karą pradėjo ne juokais ir ne apsimė, kaip kai kas anksčiau spėjo. Sov. Rusija karą pradėjo labai rimtai pasiruošusi ir gerai viską apskaičiavusi. Šis faktas

kelia labai didelį visos žmonijos susirūpinimą. Ypač dėl to nerami Europa, kurios patyrusieji žmonės numato labai didelį pavojų.

Paul Reynaud, buv. Prancūzijos min. pirmininkas, kalbėdamas Strasbūre susirinkusioje Europos Taryboje, pasakė, kad Europai gresia didžiausias Sovietų agresijos pavojus. Sovietai užpuolimo karui yra nepaprastai stipriai pasiruošę. Rusijos užpuolimui geriau galėtų pasipriešinti tikrai vieninga Europa, kurios sąjungtoms jėgoms vadovautų viena karinė ministerija, turėdama savo žinioje visos Europos sąjungtą kariuomenę.

Reynaud mintims pritarė Churchillis, ir todėl Europos Taryba nutarė steigti bendrą Europos kariuomenę ir vieną visos Europos karo ministeriją.

Churchillis tragiškąją Europos būseną ypač išryškino Anglijos parlamente, kuris savo po sėdžius skyrė specialiai apsigynimo reikalams. Churchillis nurodė, kad

Europa, gal, galės dar išsilaikyti Sovietų Rusijos neužpulta apie dvejus metus, kol pasivys atominių bombų gamyboje Amerika.

Bet tai esą labai netikra. Nes ji jau dabar galinti paleisti vakarus apie 4 — 5.000 tankų, kurie be rimto pasipriešinimo nusiaubtų visą vakarų Europą, nes prieš 80 SSRS divizijų vakarai galėtų pastatyti tikrai 12 savo divizijų, kurios nebūtų taip apginkluotos, kaip Rusijos.

Churchillis, įspėdamas savo tautą dėl reikalo gintis, nurodė dar Rusijos raketas, kurių lėktuvai yra tokio masės, „kokie niekad nebuvo matę ir kurio net įsivaizduoti negalime“. Todėl jis siūlė pritariti Amerikos karių pasiūlymui apginkluoti vakarinę Vokietiją ir net Ispaniją.

Kad Sov. Rusija pasiruošusi daryti užpuolimus, tai yra neabejotina, tikrai

niekas nežino, ką Rusija pirmiausia puls. Gal vakarų Europą, gal per Bal-

kanus Jugoslaviją, gal Iraną ir Turkiją, gal per Afganistaną Indiją, o gal pastūmės prieš JAV kom. Kiniją?

Tuo klausimu užsienio spaudoje turi labai daug prieštarių, kurios yra labai galimos ir patikimos. „Die Zeit v. Hamburg“ laikraštis idėjo platoką straipsnį, kuriame išskaičiuojamos visos Rusijos armijos, paruoštos kiekvienai krypčiai ir kiekvienam uždaviniui. Aptariamas planas, kaip SSRS pirmą suskaldys visą Europą, paskiau sups jos dalis, atskirs vieną nuo kitos ir atskiruose katiluose suvirskins...

Tačiau yra ir toks prileidimas, kad kol kas, kol SSRS dar nėra galutinai pasiruošusi pulti, kad ji greičiausiai laikysis Hitlerio taktikos: bandys svetimomis rankomis grobti kraštą po krašto, kaip tai padarė su Europos centru, su Kinija ir tt. Koreja, pagal tą prieidą, yra cilinis jos iš anksto numatytas kėsnis. Kas bus toliau: Tibetas, Jugoslavija? Toms sritims pačiai Rusijai nereikia panaudoti tiesioginės savo jėgos: Tibetą gali pagrobti komunistinė Kinija, Jugoslaviją gali užpulti Maskvos satelitai, bet Rusija vis liktų „švari“. O kai Jungtinių Tautų, ypač Amerikos, jėgos būtų jau gerokai išsisėmusios, tada ji tartų paskutinį žodį...

Karas Korejoje eina didyn

JUNGTINIŲ TAUTŲ JĖGOS KOMUNISTUS IŠMUŠTI IŠ KOREJOS NUMATO VASARIO MĖNESĮ

Korejos karas vystosi vis aštrėjančia kryptimi. Maskva deda visas pastangas, kad komunistai kaip galima greičiau baigtų okupuoti pietinę Koreją.

Nors Jungtinių Tautų jėgos labai priešinosi komunistų puolimams, bet jie nežiūrint baimės JT jėgų ugnies, masėmis grūdami į ugnį ir masėmis žūna.

Ypatingai stiprius bombardavimus daro JAV super-tvirtovės.

Komunistinių jėgų koncentravimo vietoje, nedideliame plote, paleidžiama apie 100 super-tvirtovių B-29, kurios trumpu laiku išmeta apie 3 — 4.000 bombų, sudarančių apie 3 — 9 tūkstančius tonų sprogmenų. Ši baimė ugnis, žinoma, koncentracijos židinius likviduoja, bet komunistai po to vėl traukia naujas jėgas ir vėl neataidžiai puola. Todel JT jėgoms, kurios yra pajynginti labai neskaitlingos, reikia labai ryžtingai spirtis. Nežiūrint komunistų puolimo,

jos laikosi maždaug tose pačiose Naktongo upės linijos pozicijose.

Labai įdomu, kad JT jėgos jau reiškia savo iniciatyvą: ties Seulu iškėlė desantą ir vaikinėje Korejos pusėje visai ties 38 lygiagrete užėmė Tokcho ir lutas salas, iš kurių kontroliuoja Seulo uostą ir visą pasienio susisiekimą.

JAV karo ministeris Johnsonas mano, kad JT jėgos, kurios dabar papildė prisidėdantį valstybių karo dalinai, komunistus išmušti iš pietinės Korejos galės apie vasario mėnesį.

Tuo tarpu vyksta Jungtinių Tautų jėgų koncentracija.

Matome, kad Rusijos planai tikrai būsūs. Deja, žmonija dar nenaujausia ty pavojų pilnumoje ir nedavertina Rusijos jėgos, kuri ap-

Didžiųjų Lietuvos kunigaikščių Kęstučio ir Vytauto Didžiojo buveinė — Trakai, kurių Galvės ežero saloje matomi pilies ir tvirtovės griuvėsiai, dalinai atstatyti lenkų ir vėliau lietuvų. Tai viena gražiausių Lietuvos vietovių, kurią puikiai apdainavo Maironis.

Mūsų Kanada Korejon pasiryžianti apie 9.000 savanorių, kurių rašosi nepaprastai daug. Savanoriai turi laukti didesnę eilę, kol prieina priėmimo komisijas. O Anglija, Prancūzija, Turkija, Siamas, Australija ir Filipinai jau siunčia ir sausus karius, ir naujų laivų, ir tankų ir lėktuvų. Ilgai netrukus JT jėgos Korejoje turi būti žymiai padidintos ir susiprintos.

Nors Malikas Saugumo Taryboje deda visas pastangas su trukdyti Korejos gyninių nuožupoliko ir daro visokius prasimanymus prieš JT, ypač grindais.

Abi Oderio pusės užtvenkiamos rusų ir lenkų kariuomene

„NL“ BENDRADARBIO PRANEŠIMAS IŠ BERLYNO.

Paskutinėmis dienomis iš Oderio pasienio į Berlyną atvykstantieji gyventojai tvirtina, kad jau kuris laikas, kai abiem Oderio pusėmis tūstėja rusų ir lenkų kariuomenės. Žmonės tiek įbauginti, kad pritemus nicks nedrįsta lauke pasirodyti: — dar įtars, o tokį jau sudoros SSD (geštapas), kuris nuo enkavedistų neatsilieka.

Po kacetų „paaukinimo“, Berlyno spaudoje pasieka visa eilė autentiškų žinių apie naujosios „demokratinio“ įrenėjimus. Rugpjūčio 13 a. „Telegraf“ supažindino su viena „Staatssicherheitsdienste“ Leipzigėje įcngta „vila“. Panaudojus gausius rusų „laimėjimus“ kalėjimų statyme, „viloj“ esančios vienuotės įengtos taip, kad nei stačiam galima stovėti, nei galima atsigulti. Girdi, tai greičiau žukas „pibrandina“ tardymams. Į šalia „vilos“ esamus namus niekas nenori kraustyti, nes naktimis iš vienučių į tardy-

prieš JAV, bet komunistinė agresija savo tikslo nepajėgia atsiekti.

Turkijos atstovas Saugumo Taryboje pasisakė, kad Turkija kiekvienam agresoriui priešinsis. Atstovas patieskė viltį, kad Turkija bus priimta į Šiaurės Atlanto pakto dalyvių tarpą.

JAV atstovas Saugumo Taryboje pareiškė, kad Koreja turi būti laisva ir suvienyta, jos valdymą turi nustatyti pati tauta, Korejos žmonės laisvės ir nepriklausomybės pasimanyms prieš JT, ypač grindais.

mus tempianų šiurpūs pagalbos šauksmai girdinčiam nėra pakeliami. Pats geštapas galvos dėl šauksmų nekvaršina, nes tai teigiamai pagreitina visuomenės formavimą...

Nieks ir rusų neglosto. Dėl „svyruojančios laikyrosos“ pašalintas iš pareigų rusų organo „Taegliche Rundschau“ vyr. redaktorius A. W. Kirsanovas. Jį grandinėm apkaltą jau prieš mėnesį išvežė į Rusiją, bet jo pavardė dar ir šiaudien po laikraščių, kaip vyr. redaktoriaus, dedama, „atsižvelgiant visuomenės reikalų“. Tam pačiam dienraščiui vedamuosius straipsnius ruošęs majoras Blochas, kaip teigia „Die N. Zeitung“, už antisovietiską laikyseną nuteistas 25 metams sunk. daroms. Po teismo sprendimo Blochas Karlshors te esamam „izoliaciniam bloke“ nusižude. Prieš ketis mėnesius sugautas mėginąs į švediją išbėgti generolas Kvašninas sušaukė savo žeimą ir pats nusižovė. Kvašninas, buk, tu-

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
For liberation of Lithuania. For loyalty to Canada!

Leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba.
Published by the Lithuanian League of Canada.

Authorized as second class mail, Post Office Department, Ottawa.

Adresas: 3A — 4th Ave, Ville Lasalle, Montreal, P. Q. Canada.

Politinis veidrodis

Pro naujausią Newsweek periskopą

Nenumatoma Formozos invazija.

Nacionalinės Kinijos pranešimai, kad Formozai gresia puolimas, kad apie 5000 motorizuotų junkų (laivelių) būvę sutelkta puolimo rajone, būvę klaidingi. Šiuo metu ten tėra tik apie 200 laivų, kurie ten normaliai ir esti. Tačiau visoki atveju, jeigu puolimas bus nuspręstas, jėgų sutelkinimas gali būti labai greitas. Lėktuvų ten esą apie 250.

Raudonieji puls Indo-Kiniją.

Laukiama, kad po lievingojo metų laiko, spalį mėn. komunistai pradės pilno masto puolimą prieš prancūzus Indo-Kinijoje. Kinijos komunistai, greičiausiai rems tik ginklais. Prancūzai pasitiki savo jėgomis.

Svyruoja dėl Kinijos.

Nors tai neiškyla paviršium, tačiau Anglija ir Norvegija ne visai sutinka su JAV tautinės Kinijos politika. Jie sako, kad Pekingo priėmimas ir JT yra ne išvengiamas, nors jie atmata dabartinių derybų pagrindą, galvodami, kad Kinijos reikalų sutvarkymas padidintų taikos galimybes Korejoje. Tačiau yra faktas, kad Amerikos delegacija daug stengėsi užkulisje, kad Vakarai liktų vieningi ir nacionalinė Kinija nebūtų išmesta iš ST.

Kodėl Turkija nori kovoti.

Turkijos sprendimas pasisųti savo kovos dalinius į Koreją turi šį pagrindą: Maskva vėl spaudžia Ankarą, kad Dardanelai būtų kontroliuojami rusų. Turkijos žingsniu Vakarai yra labai patenkinti, nes turkai tuomi išparągoja kovoti su JT jėgomis, jeigu būtų užpultas Iranas.

Balkanuose kažkas verda.

Maskva kažką rengia Balkanuose, tačiau dar neaišku, kur ir kada. Bulgarij armija didinama. Raudonosios armijos saitariniai vienetai pasirodė Bulgarijoje. Tarp kitko, komunistai pietų Vengrijoje ramiai rengia Tarptautinę Brigadą, susidedančią ne vien iš rytų Europos savanorių, bet ir iš Italijos, Ispanijos, Graikijos, bei Vokietijos vyrų.

Bandys radaro tinki.

Pirmasis JAV rytų zonos žemėlėje esančių radaro stotijų seklęjį pratimas įvyks šių metų spalį mėn. Apie 8.500 radaro sekimo punktų būvę įcngta Amerikoje.

Kryptys Azijoje

Stebėkite derybas dėl Tibetoto tarp raudonosios Kinijos ir Indijos, kurios palengvintų komunistų invazijos gresnę: esą Indija pasirengusi pripažinti komunistų viršenybę Tibetui, turinčiam pilną vietinę autonomiją...

Čiango ir Formozos reikalai.

Amerika kol kas neapibrėž savo politikos dėl Formozos, nežiūrint Anglijos ir kitų sąjungininkų susirūpinimo. Yra įtvirtai nuspręsta Formozą neatiduoti priešingai pusei.

O Čiankaieškas gaus kariską paramą ir patarėjų, kad sustiprintų savo gynybą. Tačiau jis negaus nieko, kas įgalintų jį pulti žemyną arla ten perkelti savo dalinius.

Ilgiesnio pobūdžio sprendimai, liečią Kinijos nacionalistų ateitį šiuo metu bus atidėti, ligi išryškės rytų padėtis.

Br. Aušrotas.

— Olanotjos karalienė dalyvavo naujo karo laivo nuleidime į vandenį.

Nepriklausoma Lietuva

INDEPENDENT LITHUANIA
Kanados Lietuvių Laikraštis

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.
3A Fourth Ave., Ville Lasalle, Montreal, Que., Canada

Telefonas: TR. 9735

Prenumerata Metams:

Yearly Subscription Rates:

Kanadoje ..... \$4.00 Canada \$4.00
Užsienyje ..... \$4.50 Other Countries \$4.50
Australijoje ..... \$5.00 Australia \$5.00
Skelbimai pagal susitarimą. Paieškojimų kaina \$ 1.00.
Adresų pakeitimai 25 c. (smulkiais pašto ženklais).

Visi lietuviai gali būti Mažosios Lietuvos bičiuliai!

Mažosios Lietuvos Bičiulių draugija įsisteigė Montrealyje š. m. liepos mėn. 22 d., nelabai gausiam skaičiui entuziastų atvykus į steigiamąjį susirinkimą. Tiesa, po sunkaus ir neįprasto darbo žmogus jautiesi pavargęs ir esi abejingas bet kuriems susirinkimams, ypač, kad tie susirinkimai pagal mums neįprastą tradiciją labai ilgai užsitęsia. Tat daug kas su geriausiais norais prisidėti prie šios draugijos susilaukė bijodami sugaišti brangaus laiko. Kita, didesnė dalis manė, kad į šią dr. ją kviečiami tik Mažosios Lietuvos lietuviai.

Bet taip nebuvo manyta. Mažosios Lietuvos bičiuliai gali būti visi lietuviai be religijos ir įsitikinimų skirtumo, visi lietuviai, kuriems rūpi vakarinių sričių lietuviai ir jų žemės. Draugija pasirinko šį vardą, norėdama ypatingą dėmesį skirti Mažajai Lietuvai ir jos gyventojams.

Iš praeities žinoma, kad daug nesuspatingų būta dėl Mažosios Lietuvos nepakankamo pažinimo ir jos reikalų supratimo. O dabar pasigirsta balsų, kad tu sričių mums nereikia, nes jos ateityje gali rams didelę galvosūkį sudaryti. Girdi, žmonės kitų religinių ir politinių įsitikinimų sunaikina su visa lietuvių tauta.

Ačiū Dievui, kad tik maža dalelė trumparegių lietuvių tokios nuomonės. Bet dažnai ir vienas blogas žodis padaro daug žalos, jei jis laiku nepastebimas. Mažosios Lietuvos bičiuliams rūpi atitaisyti lietuvių tautai žalingą nuomonę, kad „užmirškime Mažąją Lietuvą“. Draugija kaip tik pasiryžusi skelbti ir skiepyti idėją, kad mums brangios visos vakarinių lietuvių apgyventos sritys, kad visi lietuviai mums broliai, kad nei vieno lietuviško kampelio, nei vieno lietuviško kraujo lašelio neišsijadėsimė! Kadangi Mažoji Lietuva su jos gyventojais šiuo metu labiausiai užmiršta, o būsimai laisvos Lietuvos Respublikai bus didžiausia naudinga ir reikalinga, tat bičiuliai pasiryžę jos reikalams pasisvesti.

Kaip numatyta veikti? Firmas ir neatidedamas dalykas yra rinkti aukas pinigais. Šal-

Istorinių įvykių prisiminimai.

Didžiausis gėdos aktas Kremliuje.

DIDYSIS SOVIETŲ RUSIJOS SOVIETAS LEGALIZAVO LIETUVOS ANEKSIJĄ

Kol „liaudies seimo“ komisija vyko į Maskvą paisvežti „Stalino saulės“, rugpjūčio 1 dieną Lietuvoje buvo sustabdyta bet kokia užsienių valiutos apyvarta. Visa užsienių valiuta įsakyta atiduoti Lietuvos bankui. Iki rugpjūčio 2 dienos 14 val. įsakyta sunčyti į bankus juose nuomuojamųjų seifų, kuriuose galima buvo saugiai laikyti brangenybes bei pinigus, raktai. Kaip žinoma, seimo buvo nusavinti anksčiau, bet be raktų į juos nebuvo galima įeiti. Laužti seifus buvo nelengvas uždavinys, be to, da linai ir rizikingas. O kadangi likusiu brangenybės labai rūpėjo, tai buvo paskelbtas įsakymas terminuotai sunčyti seifų raktus. Taip buvo nusavintos privočių žmonių brangenybės: auksiniai, sidabriniai daiktai ir kitos brangenybės.

„Liaudies seimui“ nusavinti visas žemes, buvo uždraustas ir notarinis jų perdavimas bei tie notariniai aktai, jeigu kas padarė, paskelbti negaliojančiais.

Rugsėjo 2 dieną įsakymu uždraustas dividendų išmokėjimas už namus ir bendrovių akcijas.

Visuose Lietuvos paštuose įvesta laiškų cenzūra.

Laiškų cenzūra buvo nepaprastai stropi ir akylai. Visi gaminieji ir siunčiamieji laiskai visą laiką buvo cenzūruojami. Pavojingi konfiskuojami ir tuojou NKVD imami, kur reikia; ištariamieji fotografuojami, sėkami, laukiant, kaip eis tolimesnis susirašinėjimas ir ką jis parodys; mažiau pavojingi stebimi.

Laiskai taip atlipinami ir taip užlipinami, kad nebūtų galima pastebėti, jog jie skaityti. Tai ne ta Amerikos karo cenzūra, kuri perkirpusi ir patikrinusi laiską, jį užlipina specialiu cenzūros kaspinu, kuriu parašyta, kad laiškas cenzūruotas. Ne, sovietiniai cenzoriai veikia taip, kad nepastebėtum, jog laiškas kieno nors skaitytas. Tokia jau sovietinė komunistų gudrybė; daro taip, kad nežinotum ir nepastebėtum.

Kai kas ir dabar, gavęs laiską iš Lietuvos, Lenkijos ir ne radęs cenzūros žymių, mano, kad jie neceizūruoti. Tai yra didelis apsirinkimas. Nė vieno laiško iš Sovietų Rusijos nekas negauna oficialiai cenzūruoto, bet faktiškai, nė vienas laiškas iš Sovietinės Rusijos neateina ir ten nenuveina neišcenzūruotas. Jeigu kartais gaunami laiskai, kurie, atrodo, „pralindę“ pro komunistinę užtvartą, tai tikrai graži iliuzija. Sovietinė cenzūra juos sėmoringai išleido ir seka, kas bus toliau?

Bet visa tai buvo tikrai ruošiamasis valdyti Lietuvą ir jos liūdai, kuri savo teisių nenorėjo atsisakyti.

Didžiausioji Sovietų Rusijos gėda buvo įvykdyta Kremliuje.

1940 m. rugpjūčio mėnesio 3 dieną Didysis Sovietų Rusijos sovietas, sušauktas Maskvos Kremliuje, pirmą išklaušęs V. M. Molotovo apžvalgos apie tarptautinę padėtį, priėmė nutarimą, kuriuo iš naujai pagrobtos Besarabijos sudaryta Moldavijos respublika, priimta 13-tąja SSRS respublika, o po to įvykdyta formalioji Pabaltijo valstybių egzėkucija: pirmą kiekvienos respublikos atstovai, pradedant lietuviais, turėjo iškoneveikti visą praeitį, kuria lietuviai, latviai ir estai kovojo dėl savo tautų laisvės ir nepriklausomybės, išdėgti nepriklausomybės laikus ir pagaliau nužeminti prašyti priimti tas valstybes į Sovietų Rusijos sudėtį.

Žinoma, didysis sovietas karštai plojo ir tuo būdu Lietuva buvo ir formaliai aneksuota kaip 14, Latvija kaip 15 ir Estija kaip 16 respublika. Šią smurto komediją Sovietai suvaidino per vieną dieną ir džiaugėsi praturtėję keturiom respublikom, turinčiom apie 10 milijonų gyventojų. Šių „respublikų deputatai“ buvo vaishinami, dovanojami visokiais megalais ir rodomi Maskvui.

Tačiau jie niekam neprasitarė, kad jų „triumfas“ buvo po nemalonių debesėlių.

Kaip jau rašiau, sovietinė Lietuvos konstitucija buvo pagaminta Maskvoje ir anksčiau, negu ją priėmė „liaudies seimas“, meniškai pergamente perrašyta dailininkų (jų tikslus pavardes) grupės, kurią sudarė V. Andriusis, K. V. Jonynas, ir Tarabilda, vadovaujant dail. Gustaičiui. Bet be konstitucijos, kuri Maskvoje, žinoma, priimta kaip savasis gaminys, Lietuvos komunistai dar sumanė apdovanoti maskvinių imperialistų vadą ir jo padėją. Tuo tikslu buvo sudaryta, vienam dailininkui vadovaujant, kita komisija, kuri turėjo paruošti

Stalinui ir Stalinenei Lietuvos dovanas.

Šioje komisijoje be vadovo dar dalyvavo skulptorius Mikėnas ir dail. Žukas. Ši komisija Stalinui seimui pagaminė: lietuvišką skrynį, rankšluostį ir jam lietuvišką pakabintą įrengimą, lietuvišką kylimą, lietuvišką juostą, ir Stalinenei lietuvišką pirštines.

Įdomi detalė: Lietuviška „pasoginė“ skrynja buvo apkaustuota sidabru. Dėl sidabro ir buvo kilęs klausimas. Iš pasakojimų buvo žinoma, kad Vailokaičių namuose, esą sėdabiniai karnizai. Tokius bolševikai platino gandus. Todėl ir Stalinui seimui ruošti dovanų komisija bandė skrynį apkaustyti pasilupinėti iš Vailokaičių namų sidabro... Deja, pasirodė, kad tie karnizai būvę tikrai pasidabruoti. Todėl teko sidabro ieškoti ten, kur jo buvo: Lietuvos banke. Tuo tikslu buvo gautas ir valstybės kontrolieriaus buv. kunigo Adomausko sutikimas ir sidabro plokštės buvo paimtos iš banko. Taigi, „pasoginė“ Stalinams skrynja — „kuparas“ buvo apkaustuota sidabru. Ir... Stalinai Lietuvos komunistų dovanų nepriėmė... Jos, gal, ir dabar dar tebesivalgoja buv. Lietuvos atstovybėje Maskvoje. Stalinai dovanų nepriėmė todėl, kad jos buvusios lietuviškos. Taigi, šis faktas Lietuvos „liaudies seimo“ delegacijai sudarė nemalonų debesėlį, kuris jas lydėjo per visas vaishes ir pokylius. Kad tai buvo didelis Lietuvos komunistams nemalonusas rodo ir tas faktas, kad jie ne vienu žodeliu apie tai niekam neprasitarė ir nieko spaudoje nepaskelbė. O dailininkai, kurie dirbo „meniško įpakavimo“ darbą, negavo jokios net padėkos...

Tuo tarpu, kai Maskvoje buvo įpokuojama „Stalino saulė“.

Lietuvoje buvo įvesta civilinė metrikacija.

Rugpjūčio 8 d. paskelbtas civilinės metrikacijos įstatymas, kuris prieš tai, dar nepriklausomybės laikais, buvo paruoštas prof. Roemerio ir prof. Ant. Tamošaičio. Šių abiejų profesorių paruoštame įstatyme „liaudies valdžia“ padarė tiksliai kai kurių pakeitimų. Tuo metu gan per trumpą laiką Kauno apylinkės teisme buvo iškelta keli smaiti ištuokos bylos, jau laukusių pasirodant įstatymu.

Kaune ir šiauliuose pirmieji civilinės metrikacijos aktai bandyta padaryti iškilmingai: miesto rotušėje iškart acholiškai porų tuokiantis, pirmąsias civilines sutuoktuves vykdė Kauno miesto būrmistas dr. Garmus, miesto rotušės salėje.

Civilinės metrikacijos įstatymas buvo panašus į Vokietijos civilinės metrikacijos įstatymą, kuris numato civilinį metrikavimą gimusių, vedančiųjų ir mirusių, nevaržant jų dėl religinių aktų sudarymo. Principas buvo toks: Valstybė vykdo savo reikalui civilinius aktus, o bažnyčia savo, vieni kiems netrukdydami. Tikslai civiliniai aktai yra privalomi visiems piliečiams, visokių religijų ir be religijų, o bažnytiniai aktai yra tvarkomi bažnyčių, pagal jų kanonus. Susituokusius ištuokia teismas arba bažnyčia, kiekvienas pagal šalį?

savo įstatymus. Pagaliau, so-tarptautinį įsipareigojimą, pavietizuojant Lietuvą, šis įsta-darytą palengvinti mažai Lietymas buvo pakeistas sovietituvai grąžinant Vokietijai jos niu, daug paprastesniu, pagal kuri metrikacijos įstaiga ne tik išsiplėtė ir turi savo dispozicijai imetrikuodavo, bet ir išmetrikuodavo — sutuokdavo ir išskirdavo.

Akcijų - šerų ir obligacijų nusavinimas.

Rugpjūčio 8 d. buvo nusavintos visos akcinių bendrovių akcijos ir obligacijos. Akcijas savininkai turėjo terminuotai sunęsti į bankus. Kaune jas priėmė Lietuvos bankas.

Aš tik ką buvau išėjęs iš ligoninės, vos galėjau pastovėti, bet banke turėjau eilę išstovėti kelias valandas. Banko tarnautojas p. Kubilius prie manęs priešo įsitikinti, ar tai aš esau, — tiek buvau sumenkęs. Taigi, ir aš atidaviau, 8 „Varpo“ akcijas ir Vilniaus paskolos laktus, kurių nominalinė vertė buvo, regis apie 900 Litų. Tai buvo pakutinieti mano pinigai. Likau be cento, be sveikatos ir be drabo. Bet buvo toli gražu ne visa kartumų taurė.

Kai Lietuvoje vyko sovietizacija,

Berlynas su Maskva prekiaavo Lietuvos kūnu.

Štai, ką apie tai sako po karo rastieji Hitlerio raštinėse slaptieji dokumentai:

Reicho užs. reik. ministerija Vok. ambasada Sov. S-goje ir Vok. pasiuntinybei Lietuvoje

Berlynas, 1940 m. rugj. 9 d.

Lietuvos inkorporavimas į Sovietų S-gos teritoriją sudaro visiškai naują situaciją Klai-pėdos laisvojo uosto zonoje. Laisvojo uosto zona reiškia

toronto Lietuvių Vyrų Choras

sukūrusius lietuviškus šeimos židinius choro dalyvių:

p. KOSIĄ ČINČIKĄ su p-le ELENA LEONAVICIUTE,

p. JULIŲ JUŠKELIŲ su p-le ZITA LUKOSEVICIUTE

ir p. ALBINĄ RADŽIŲNĄ su p-le MARIA CANDELYTE

sveikina ir linki daug laimės ir džiaugsmo.

Dirigentas ir Vyrų Choro.

BIRUTĘ TRUMPICKAITĘ ir EDVARDĄ MICKŪNĄ,

sukūrusius lietuvišką šeimos židinį, sveikiname ir linkime sėkmings atities.

Jūsų prieteliai Vanouveryje.

Mieliems bičiuliams

BERTAI TAURAZAITEI ir PRANUI MINELGAI,

sukūrusiems šeimos židinį, linkėjimai

Paukštaičių ir Oscilų.

JUOKDARIAI...

Gal mandrappkininkai?.. Patarkite, kas daryti?

Kilikevičius, aprašinėdamas „Liaudies Balso“ piknikui

„Liaudies Balso“ pikniko pikietai Montreal, rašo, nome kopistų, dar gavome ir kad tai esą padarę kardelininkai, fašistai ir tt. Komunistai, „dėl svarbių priežasčių“ negamat, neapsieina be išgalvotų lėjų atvykti, ir visa tai negali vardu. Jie ir savo tikrojo vardo bijo. Todėl ir pikietininkai, kur buvome susimėję po kams išgalvojo nesamą vardą. Tokiu atveju ar ne geriau būtų vieną pikietininką pavadinti... idomiau: mandrappkininkai supi lietavo „L. B-so“ pikniką...

Skelbimas!

Dėmesio! Dėmesio! Visi „progresyvieji“ darba!

Atleidis iš darbo „LB“ pikietininkus ir pasitraukiant iš solidarumo ir jų bičiuliams, da bar acviros durys visiems „progresyviams“. Bent iki naujo pikieto.

Windsor Dry Cleaners.

Protestas.

Norėdami po pikieto po burnelę išmesti ir dienos vargus stovo trys jauni dypukai ir kal nubraukti, Luvome susimėję basi: „Počėnaly“.

Mūsų gražuolės buvo jau ir keptų vištų pa-siklojusios. Bet... tie praktiki dypukai... ir, čia mus su- iūs trys ir trijų dienų neišsilai-pikietavo... Negalėdami vie- kytumė... šai skelbti apie susimėtimą, nes leidimo neturėjome, mes galima išsilaikyti, bet svarbu reikiame protestą policijai, ko pats principas, kad gaunate... dyl?!

Kilikevičius ir Co.

Draugė V-nė.

Pasikalbėjimas pikiete.

„LB“ piknieke Kilikevičių ap- nele išmesti ir dienos vargus stovo trys jauni dypukai ir kal nubraukti, Luvome susimėję basi: „Počėnaly“.

Mūsų gražuolės buvo jau ir keptų vištų pa-siklojusios. Bet... tie praktiki dypukai... ir, čia mus su- iūs trys ir trijų dienų neišsilai-pikietavo... Negalėdami vie- kytumė... šai skelbti apie susimėtimą, nes leidimo neturėjome, mes galima išsilaikyti, bet svarbu reikiame protestą policijai, ko pats principas, kad gaunate... dyl?!

Kilikevičius: — ???...

Mandrapppkins.

Rašo J. Kardelis.

KLB Crows Nest Pass skyriaus nariams
p. p. LEŠČINSKAMS,
dukrelei IRENAI mirus, užuojautą reiškia,
KLB Crows Nest Pass Skyriaus Valdyba.

Tragiškai žuvus brangiam sūnui ir broliui Vytautui,
K. IVANAUSKŲ ŠEIMĄ
giliai užjaučia
Aleksandra ir Kleopa Butkutės.

Collman'e mirus
IRENAI LEŠČINSKAITEI,
jos tėvams ir artimiesiems liūdesio valandoje, reiškia
gilia užuojautą
KLT Lethbridge'o skyrius.

Mielai poniai S. Indickienei, dukrai Meilei ir sūnui Gerui, jų brangiam vyrui ir tėvui
ADV. LIONGINUI INDRE IKAI MIRUS,
gilaus liūdesio valandoje, nuoširdžią užuojautą reiškia
Antanaitienė su šeima.

— JAV paprašė Anglijos — Churchillis pakartotinai susilajkyti nuo naftos sjunti pareiškė, kad Did. Britanija mo komunistinei Kinijai, nes tvirtai palaikys Jungtinių ta nafta gali tuojau patekti Ko lūcijas.

Pirmoji sovietinė Lietuvos okupacija 1940-41 m. m. su savo siaubinga teroro našta atliko nepaprastai svarbią misiją lietuvių tarpe, atverdamą visos tautos akis sovietinio komunizmo atžvilgiu. Ligi to laiko komunizmas ir mums, lietuviams, nebuvo pakankamai aiškus. Žinias apie jo žiaurumus teko gauti iš svetimų šaltinių ir iš keleto į Lietuvą grįžusių kankinių pasakojimų. Niekas tada negalėjo komunistinio teroro įsivaizduoti visame jo nuogume.

TERORAS BAIŠENIS UŽ NEPRIKLAUSOMYBĘ NĖ TEKIMĄ

Sovietų tankams riedint Lietuvos plentais ir vieškeliais, mes daugiausia buvome sukręsti dėl nepriklausomybės nuostojimo. Tačiau nepriklausomo gyvenimo užgnaužimas per daug negąsdino, nes mūsų tauta amžių bėgyje yra mačiusi visokio plauko okupantų. Nė vienas jų nebuvo amžinas. Nors laisvai gyventi ir valdytis niekas negali uždaryti į kalėjimą. Jeigu laisvės troškimo liepsna rusena širdyse, anksčiau ar vėliau, palankiam momentui atėjus, Lietuva vėl pakils. Žymiai didesnis smūgis buvo teroro veiksmai. Tardymai, kankinimai, sausakimšai prigrūsti kalėjimai, masinės deportacijos į Sibirą, Praviemskės, Ramių miškelis, Panevėžys, Zarasai — tai mūsų tautos krauju aplaistyti naujieji kryžiaus keliai... Tokių dalykų niekas, būdamas sveikame protu, negalėjo laukti ir tikėtis. Todėl nenuostabu, kad ant tą kartą sovietams veržiantis į Lietuvą, tūkstančiai lietuvių paliko savo gimtuosius namus, pasirinkdami benamio dalį svetimuose kraštuose.

NEMALONUS NUŠIVYLIMAS

Mes buvome pilni kančios ir skaudulio: šį kartą žinojome, ką reiškia sovietinio komunizmo sugūžijimas. Jis nėra vien tik nepriklausomo gyvenimo padėjimas į archyvą, bet leta visos tautos niurtis. Iliuzijomis niekas negyveno. Už tautų laisvą apsisprendimą vedančios karų Vakarų demokratijos atrodė vieninteliu išsigelbėjimu. Jeigu jos liejo savo sūnų kraują, siekdamas pašalinti nacizmo pavojų, rodos, turėjo būti visiškai natūralu, kad ir komunizmui išmuš atsiskaitymo valanda. Didesni optimistai jau net 11 minutes skaičiavo, tikėdamiesi, kad Vakarų armijos, ilgai negalvodamos, tuojau pat pradės kryžiaus žygį prieš raudonąją rudošios Vokietijos sąjungininką.

Deja, čia mūsų apskaičiavimuose įsivėlė niekada nepramatyta klaida. Tačiau dėl jos negalime per daug kaltinti savo optimizmą. Kas, gyvendamas Lietuvoje teroro ir priešpaudų metus, galėjo įsivaiz-

duoti Vakarų demokratijų politinį nesubrendimą savo raudonojo bėdos sąjungininko atžvilgiu? Mums komunizmas buvo kaip perskaityta knyga, nes jo teroro letona kasdien paliesdavo mūsų pažįstamus, gimines, šeimos narius. Tuo tarpu Vakarų sąjungininkai, gyvendami atokiau nuo Sovietų Sąjungos ir patys tiesioginiai nepatirdami sovietinio komunizmo baisių, pasirodo, sken V kariui skelbėme savo tautos dėjo labai nerealiuose svajonė-

Dabartiniu laiku iš pusrėčio šimto lietuvių po antiojo pasaulinio karo atsiradusi, Šveicarijoje tepaliko vos apie 150. Žymesnė dalis jau spėjo išemti gruočio, daugiausia į Ameriką, Australiją, Kanadą, Argentina ir kt. užjūrio kraštus.

Nors anksčiau Šveicarijoje lietuvių būta ir didoko būrio, tačiau visuomeninės veikios baras ir Lietuvos vardo garsinimas tarp svetimųjų, deja, buvo apleistas. Gal būt, pirminiausia dėl to, kad šveicarų valdžios įstaigos tam reikalui buvo nepalankios. Antra vertus, ir patys lietuvių, verčiami iškoti pragyvenimo šaltinių, išsisklaidė po visą kraštą, dažnai teturėdami labai menkus tarpusavio ryšius. Iš dalies, didesnio bendro darbo užsimo jimus paversdavo niekais ir tie, kurie čia esančius lietuvius stengėsi ištempti ant savo srovinio kurlalio.

Malonu pažymėti, kad, — nors šiuo metu lietuvių Šveicarijoje paliko nedaug, — stengiamasi juos suburti bendram darbui ir, kiek aplinkybės leidžia, praplesti jų visuomeninio pobūdžio veiklą, derinant ją su viso pasaulio lietuvių uždaviniais, o ypač su didžiausiu iš jų: išlaisvinti Lietuvą.

Daugumas čia gyvenančių lietuvių yra susispietę Zūriche ir jo apylinkėse. Todėl nenuostabu, kad tenykščiai lietuvių ir pradėjo Šv.LB—Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės organizavimo darbą. Jau paruošti laikinieji bendruomenės įstatymai, ir š. m. rugpjūčio mėn. 20 d. Zūriche — visų Šveicarijoje esančių lietuvių steigiamasis susirinkimas. Tikėkimės, kad naujoji organizacija, būdama didžios pasaulio lietuvių bendruomenės atžala, ir jos vadovai nesuks į srovinį kiemelį ir savo veiklą rikiuos visų tremtyje skurstančių lietuvių gerovei ir tiems didiesiems uždaviniams, kuriems spręsti įkurta PLB.

Džiugu, kad pastaruoju laiku ir Šveicarijos valdžios įstaigos, ir visuomenės organizacijos, ir pavieniai šveicarai bei

se: komunizmas pasikeitęs, pa iliuzijomis ir visi sugrįžę į namus...

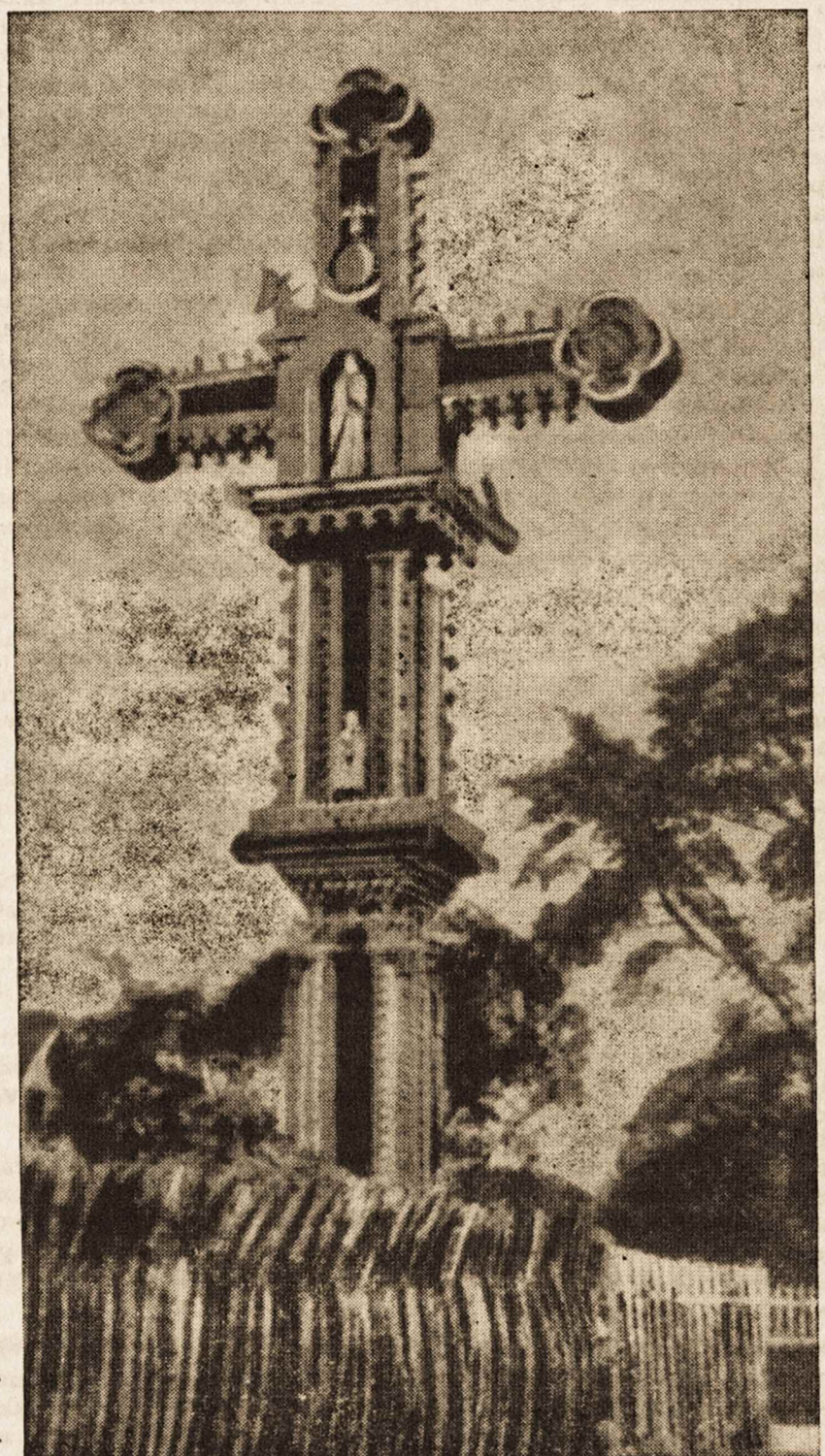
BEVILTISKAS ŠAUKSMAS PRIEŠ KLAIDINGŲ ILIUZIJŲ VĖJĄ

Iš Lietuvos ateinančios naujos — dar baisesnės žinios neleidžia tylėti. Ir mes šaukėme, kiek tik tai balso turėdami, šaukėme iš visų plaučių prieš Vakarų demokratijų klaidingų iliuzijų vėją. Kiekvienam su tikslu UNRROS pareigūnui, dėl jiems nesuprantamų priežasčių atsisakę grįžti į so-

Šveicarijos lietuviai veikia

Rašo „NL“ bendradarbis Šveicarijoje.

Į spaudą pradėjo rodyti didesnio palankumo, dėmesio ir liuotą (pirmą kartą Šveicarijoje!) pranesimą apie bolševikinę Lietuvos okupaciją ir lietuvių tautos naikinimą — Die pos mėn. 2 d. per Šveicarų Ber-

LIETUVIŠKASKRYŽIUS

damas į širdį, šį visų užmištą, kada nors į Suvienuotą Valtį ket opų Tautos reikalą, remsi- „Lietuvių Išėivijos Biuro“ veikimą ir būsite mūsų organizacijos prietelius bei jos idėjų populiarizotojus.

Tariame aukštos pagarbos žodžius

„Lietuvių Išėivijos Biuras“ Pirmininkas: K. J. Daknys. Sekretorius: P. Keblinckas.

Štai kitas dokumentas: „Lietuvių Išėivijos Biuras, 720 Parthenais Str. Montreal, P. Que. Canada.

GERBIAMASIS TAMSTA!

Šiandieną įvažiavimas yra su varžytas ne tik į Suvienuotą Valtį, bet ir į kitas šalis, kur žmonės galėtų šiaip taip sudaryti geresnį gyvenimą.

Lengvai įvažiuoti galima tik ten, kur šalys miškais dar užklotos, kur pramonė nėra ir gyvenimo aplinkybės nepatogios. Prie pastarosios rūšies kraštų priskaityti galima Braziliją, Argentina, Mexiką, Kubą. Kas į tas šalis vyks, patys vargo. Kuboje visuomet bedarbė, Meksikoje nuolatinės suirutės bei savitarpinės žudynės, — pramonė labai silpna, — Argentinoje ir Brazilijoje, — oras mūsų žmonėms netinka, ir vargingas gyvenimas. Iš

tu šalių nėra vilties pakliūti, d. Šeimynos padėtis: jauniki, merg., veaęs, ištekl.)

Už įmoketus pinigų keleivis gaus visus reikalingus kelionės dokumentus, laivakortes, traukinių bilietus, akščubinius, pilną užlaikymą ir rūpestingą globą laikė kelionės. Kunigas išleis iš Europos, — kunigas — irgi sutiks Amerikoje.

Jeį laivakortės seniaus buvo pirktos, tačiau negauna keleivis permuto (leidimo) įvažiavimui, toksai klijentas, privalo seną laivakortę grąžinti tam agentui, pas kurį buvo ją pirkęs, — gi agentas privalo grąžinti žmogui visus pinigus, \$ 10 užlaikant Kompanijai pas kurią laivakortė buvo pirktą.

Mes tikimės, kad Tamsta dėl labo tautiečių, padėsime mums tą darbą atlikti. Paliekame su godone.

„Lietuvių Išėivijos Biuras“.

Iliustruodamas Lietuvių Išėivijos Biuro veiklą, J. Gričius sako, kad į Montrealį į JAV buvo atvykę tautiečiai Naujikas ir Matulionis, kurie rūpinosi atsikviesiti iš Lietuvos tūlą Varkariūtę ir kitą mergaitę, kurios pavardės neatsimena. Jis tiems tautiečiams nurodė riuos jis nurodė. Vieną iš pirmųjų sustikau vilesalietį Andreikalavę už dviejų asmenų atgabinimą 500 dolerių. Tada

vielių okupuotus namus, dar drįsta viešai Vakarų sąjungininką — kilniąją Sovietų Sąjungą taip negražiai užgauli... Mūsų balsas pirmasis pokariniais metais, deja, buvo tyruose šaukiančio balsu. Niekas nenorėjo jo klausyti. Vakarų demokratijų gudniausi diplomatai tada skraidė iš vienos sostinės į kitą su niekada nepabaigiamomis taikos konferencijomis — ir jie gyveno iliuzijomis...

Vėliau, tiesa, papūtė kiti vėjai. Išgaravo pirmykštis laisvo pasaulio entuziazmas. Paaiškėjo, kad Sovietų Sąjunga vis dėlto nėra pasikeitusi. Paaiškėjo, kad ir Stalinas nėra Politiuro belaisvis, bet pats žiauriausias diktatorius, kokį kada nors yra mačiusi žmonija. Iš Vakarų demokratijų iliuzijų beliko skaudžios šukės, kurios jam ima žėisti ir juos pačius...

KARTOJASI ŠV. TOMO EPIZODAS

Korejoje Sovietų inspiruoti ir remiami komunistų karo veiksmai galų gale, keleriems metams praėjus, laisvajį pasaulį iš iliuzijų ir svajonių grąžina į negailestingą tikrovę. JAV vyriausybė pirmoji ištiesė pagalbos ranką Pietų Korejai. Buvo pasiūsta aviacija ir laivynas, paskui sekė pestininkų divizijos ir šandien amerikiečiai galiu sakyti, jau kariauja „iš peties“... Kuo šis karas pasibaigs, nebūnant pranašu, sunku atspėti, tačiau jis tikrai meko gero nežada. Koreja lengvai gali pasidaryti kliauru maišu, į kurį, gal būt, eikės mesti dešimtis naujų divizijų ir tūkstančius lėktuvų. Šiaip ar taip — ji yra pirmoji pamoka vakarams, o ypač jų vadovams amerikiečiams.

Laikraščių puslapiai pilni pranešimų apie komunistų žiaurumus: vienoje vietovėje, tačiau ir šioje srityje daroma, je subado durtuvais amerikiečių sužciuosius, kitur nuogai išrengtus beaisvius vaikų po aštrias uolas, liepdami gulti ir keltis, kiekvieną nepajėgiantį atsikelti pribaidami kulipka į pakaušį... Stebisi amerikiečiai raudonųjų barbariškumu, susirūpinę kraipo galvas... Ačiū Dievui, dar niekas Korejoje jiems gyviems nelupneja odos, netrauko nagų, nepikina veradančių vandeniu ir nepina elektros srove...

Jau prieš penkerius metus mes skelbėme nepalyginamai žiauresnę tiesą apie sovietinį komunizmą ir jo pasekėjus. Deja, Vakarai tada elgėsi, kaip užkietėjęs šv. Tomas, nenorėjęs patikėti Kristaus prisikėlimu, kol pats neįdėjęs savo pirštų į jo žaizdas... Dabar atėjo nelemta valanda, kada laisvasis pasaulis pats savo kailiu patiria komunistų sadistinių išradingumą: gali viską nuosavais pirštais apčiuopinėti ir, žinoma, savo krauju apmokėti žiauria pamoką... Šiandien jau mes nesame tyruose šaukiančio balsas.

Be abejo, visa tai yra didelio ir reikšmingo darbo pražia: dar reikia įveikti nemažai kliūčių. Tą darbą dirbantiems tautiečiams palinkėkime sėkmės ir apdairumo, kad būtų išvengta netolimos praeities klaidų, kai Šveicarijoje esą lietuviai buvo rūšiuojami į sūnus ir postūnius.

A. V.

SURASK NORS VIENĄ

naują skaitytoją, padėsi padvigubinti „NL“ prenumeratorių skaičių!

Kaip Kanadoje kūrėsi lietuviai

ISTORINĖS MEDŽIAGOS APYBRAIZOS.

3. Tat, mūsų manymu, mes privalome imtis globojimo išėivijų Kanadoje. Aprūpinti juos taip avasiniai, taip medžiaginiai.

Dvasinę globą sutverti tam, kad lietuvių emigrantus išplėšus iš rankų nesąžiningų agentų, — kad apsaugojus nuo ištautėjimo, — kad merginas ir moteris paemus priežiūron. Kitos tautos, (kaip pav. Prancūzai, Vokiečiai, Ukrainiečiai) jau nuo seno laiko tatau turi. Medžiaginę pagalbą turi daboti, kad emigrantai gautų darbą ir vietą, kad nesibastytų po užkampius ir vargą vargtų, kad visi laikytųsi krūvos, kad apsigyventų pastoviai.

Tai yra mūsų užduotis. Mums rodos, kad šioje srityje kiekvienam patriotui yra plati ir garbinga dirva pasidarbavimui.

KAS DAROMA

1924 metais Kanadoje, Montreal lietuvių kolonijoje su sitvėrė draugija „Lietuvių Išėivijos biuras“. Toji draugija teiks taip dvasinę, taip medžiaginę pagalbą lietuviams imi-

grantams vykstantiems į Kanadą. Biuro užduotis kuo pigiausiai pervežti keleivius iš Lietuvos į Kanadą, — apsaugoti lietuvių nuo išnaudojimo ir demoralizacijos — palengvinti išgavimą reikalingų dokumentų, kelionei reikalingų — suteikti patarimų, reikalui esant teikti imigrantams medžiaginę pasalpą.

Į Valdybą įėjo šiuo tarpu Montreales šv. Kazimiero Klebonas, — ir keli veiklūs šios kolonijos lietuviai. Biuro darbus įgyręs yra I. E. Montreale Arkivyskupas Gautier, — apie „Lietuvių Išėivijos Biurą“ siekius gražiai yra atsiliepęs J. E. Žemaičių Vyskupas Pranciškus Karevičius, — minimo biuro veikimą pasiryžo remti Amerikos Lietuvių Rymo Kat. Federacija.

Biuro centras laikinai randa si Kanadoje (Montreal, 720 Parthenais str.), — ateityje žadama centrą perkelti į Lietuvą, — gi skyrus įsteigti prie dijesnių uostų.

Siųsdami šį lapelį tikimės, kad Gerbiamasis Tamsta, im-

tie du suinteresuotieji kreipėsi į L. Holstein & Co Ltd, kuris ir dabar veikia 1475 Bieury St., ir tas Holsteino biuras Varkariūtę su drauge atvežęs už 450 dol.

Jonas Gričius, turįs jau 67 metus amžiaus, skundžiasi kai ką užmiršęs, bet dar vėliau prisimena, kad atvykęs Montrealin, jis jau radęs Povilą Braknį, kuris iš Lietuvos pabėgęs, caro administracijos persekiojamas, 1901 m. pirma į Angliją, o 1904 m. — į Kanadą persikėlęs. Po to radęs Juozą Valančauską, du brolius Jonikius, iš Sančių Raginį u Degutį. Po to jau atvyko iš Anglijos Pumputis, Juškevičius, Plioplys, Bulvičius, Šaltis, Jonuša. Iš rastųjų apie 10 asmenų buvo vedusiu, o kiti nevedę.

P. J. Gričius turi labai daug prisiminimų, kurie tačiau vystosi ilgesnio pasikalbėjimo metu. Viena labai svarbu, kad J. Gričius nurodė labai daug pavardžių asmenų, kurie apie kalbamus dalykus, kaip jis sako, daugiau ir geriau žina.

P. Gričių padėkojusi, teko kreiptis į kitus asmenis, kuriuos jis nurodė. Vieną iš pirmųjų sustikau vilesalietį Andreikalavę už dviejų asmenų atgabinimą 500 dolerių. Tada

(Bus daugiau).

Andre GIDE dienoraštis

Andre Gide. Journal. Paris, NRF. Gallimard, 1945.

RAŠO DR. G. I. ZIDONYTĖ.

Grožinės literatūros kūrėjos kasdienybės maišaties. dvasioje intelekto ir jausnų Retkarčiais, smigdamos žmo-kompleksas retai išbūna viena-nijos sąmonės, jos atgaivina ir lytis. Pagal rašytojo prigimtį padrasina, dažniausia — suke-ir natūralius jam polinkius, vie lia prieštaravimų audrą.

Net ir toks asmeniškasis, sa-kytume, nekaltas rašinys, kaip Gide dienoraštis, kurį čia ban-gysime apibūdinti, buvo sukė-lęs savo laiku karštų ginčų, pykčio ir net reikalavimo auto-riui kalėjimo bausmės**), ir vi-riotizma ir kt. sa tai dėl to, kad A. Gide jokiū atveju nepasidavė jokiai paša-linei bangai, vienas ėjo savo ke-lią, vienas darė savo išvadas, kurias nevediodamas drįso skelbti.

Andre Gide šį savo dienoraš-tį rašė pirmoje antrojo pasauli-nio karo fazėje, sunkiausiais Prancūzijai metais. Idomu tad, kaip šis akylus stebėtojas ir kritikas, didis žmogaus išlais-vinimo akcijos darbuotojas, re-agavo į karo įvykius, krašto okupaciją, pagrindinių laisvųjų prancūzų tautai atėmimą. Ly-giai idomu suprasti, kaip to-kiomis laikais A. Gide pajėgė ge-venti paprastai, laisvai; sugė-bėjo — nebudamas visišką apli-ntos pakitimo — išlikti tas pats, nepakeisti nuotaikų šio pasaulio atžvilgiu, kurių nuos-tabus pastovumas nesilovė reikštis nuo jo „Nouvelles terres“ iki paskutinių jo veikalų.

Šiame savo dienorašty jis ly-giai nepajudinamai nuosirdus, subtilus ir patetiškas, kaip ir visame savo gyvenime ir kūry-boj. Jokių vaicųbos ar netik-ros gaidos. Jokio užslėpto rū-pesčio, kaip dienoraštis bus ka-da nors skaitomas svetimų akių***). A. Gide visur tas pats.

Nuolat suaugęs su laisvo ap-sisprendimo principu. Jo pa-saulėžiūra pilnai liberalistinė, pagrįsta dažnu vertybių perka-ivavimu, visišku objektyvumu. Bet kuris klausimas jam yra svarstytynas, tačiau kiekvieną teigimą sutinka skeptiškai, su

**) Už tariamą korupciją, ūkininkijos šmeižimą, antipat-

***). A. Gide, savaime, aiš-ku, puikiai žino visuomenės, o ypač kritikų smalsumą ir ais-tingą rašytojo socialaus, priva-taus ir intymaus gyvenimo knibinėjimą. Tačiau nemano individualistai tebera vieniš, ir jų mintys bei idėjos plaukioja, tartum debesėliai, virš žmogis

Vytautas Kastytis

ŽVAIGZDĖS

Iš negyvų sustingusio dangaus aukštybių Jūs žvelgiat didelėm ir rūpesčio pilnom akim I mūsų mažų vingiuoto sielvarčio kelius — Kad mes likimo pamesti, suklupom prieš vylinguosius stabus, Kur patys savo silpnume paikam dievais ir pusdievais pakėlėm.

Jūs matot degančius namus tartum degtukų dėžutes Kalnų pakrūtėse savižudžio ugnim liepsnojančius Ir girdit, kaip beviltiškai ir juodą naktį klykia žmonės — Maži, nutraukytai sparnais savęs pabūgę vabalėliai.

Iš kapinių prisikelia mieguistos, nusibandę vėlės: Fajudusiais ir antrąkart granatų sužaiotais sąnariais. Jos krūpčioja gyvenimą kaip moterį užmirštą užspėjusios Ir seno karsto šipulius, joms nesuprantamu būdu išmėtytus plačiai,

Sustingusia numirėlio ranka į savo šaltą glebį renka. Jūs stebitės ir netikėdamas užmerkiate akis, Ir jūsų didelė ugnies pritvinkusi širdis akimirka nustoja plakti,

Ir neviena iš jės nušviesti nedalios ir mūsų žemę krenta Ir, nepasiekus jos, suskyla, atsimušusi ir amžinąją naktį. . .

Škėmos ŽIVILĖS prasmė

Montrealio Lietuvių Dra-mos Teatro gastrolių Toronto ir Hamiltono belaukiant, nori-si pasidalinti keliomis minti-mis su skaitančiąja visuome-ne — šnektelti apie veikalą.

Birželio įvykių minėjimo iš-vakarese Montrealyje gimęs spektaklis nuskambėjo, kaip mūsų laisvės troškimo šauks-mas, kaip mūsų amžinos kovos už laisvę rodyklė.

Tai legenda apie kunigaikš-tytę „Živilę“, nudūrusią savo mylimąjį, išdavusį tėvynę. Te-ma beviel nepaliesta mūsų li-teratūroje. O dabartinės są-lygos ypatingai gyva ir jaudi-nanti.

vis kankuriems A. Gide kriti-kams ir nėra svetima. Gali būti taip, bet gali būti ir kitaip. Tiesa tesanti dilemoje.

Kiekvienas momentas galis bū-ti vienoks, ar radikaliai kitoks. tam tikra abejingumo šypsena. A. Gide ima gyvenimą tiki koks jis yra, nesiskubindamas spręsti, stengiasi išlaikyti sprendimo laisvę ir objektyvu-mą. Tėra tik nesuinteresuotos tiesos ieškotojas, niekam be aiškių įrodymų netikis.

Žmogus yra užvaldęs tik ne-didelę tiesos sritį. A. Gide ta-tai supranta. Jis yra žmogus nesilaūžias per nepalaužiamą sieną. Jis tenkinasi savo žemiškąja buitimi, jis nori, Vol-taire pavyzdžiu, „cultiver son jardin“, savo rūpesčių ir dar-bu ugdydamas jame kuo puoš-nesnius žiedus, ieškąs jame kuo daugiau harmonijos ir grožio.

Daugiau bus) bei realią tiesą.

Neieškojime galutinės min-ries frazės. Ji yra už žodžių, už jų slepiasi skausmingas ver-žimasis į gėrį.

Nusileidus uždangai daug pamatykime — išlukštenkime žodžius. Mums patiems auota čia teisė ar pasmerkti, ar pri-tarti, ar susirasti objektyvią bei realią tiesą.

Dėl pažeistos ambicijos ar skaudaus menkystės pajauti-mo kambario gyventojų paktis liejos ant naujojo gyventojų galvos. Jis tyliai kentė užgauliojimus, užguito žmogaus kruopštumu triuse atstatinėdamas kambario tvarką, kurią nepakęčiamai suardydavo nuolatinis praturtėjusių gyven-tojų girtuokliavimas dažnai baigiamas tik po vėlaus vidur-nakčio. Ir keista — visi tuojau įprato galvoti, kad Petrenas vistiek neturi kur dėti savo laiko, todėl gali plauti pietų lie-kanom aplipusius indus, skardines, nešioti iš stovyklos san-dėlio maistą, šveisti grindis, prausykla, būti siuntinėjamas nu-pirkti cigarečių ar vyno. Petrenas visa tai darė be priekaiš-tų, kartais net su uoliu paslaugumu įguntų vaikams, klaus-ant vyresniųjų brolių, tik su mažu skirtumu: jis nesistengė suartėti su kambario gyventojais, nesėdavo su jais prie sta-lo, nors būdavo kviečiamas, kai šie gerdavo ir jis — Petrenas kelis kartus turėdavo bėgti į kitą stovyklos rajoną tai vyno, tai silių, tai tabako, tai ieškoti pinigų išsinešusio ir negrįžtančio sėbro.

Ir taip pamažu Petrenas buvo įjungtas į palėpės draugi-ją ir visi, jei būtų turėję laiko susimąstyti, būtų privaleję pripažinti, kad palėpės kambario gyvenimas negalimas isi-vaizduoti be jo, nors jis pats tam visiškai nedėjo pastangų ir visada kaip ir pirmomis savo atvykimo dienomis, kiekvienam pracinančiam palikdavo kuo daugiausiai kelio.

Kurį laiką aš visiškai neturėjau progos su juo suartėti, nes nereikalavau jokių patarnavimų ir visada buvau pakan-kamai savarankus, galėjau, kad ir labai mažu kuo pasitenkin-ti, už ką dėkoju savo vaikystei, išmokiusi anksti atvirom akim pažvelgti į skurdą, ir badą, nes dažnai smėlėtas ir ma-žas Aukštaitijos laukelis neišgaundavo pakankamai duonos, o tėviškės griūtiutė septynioms galvoms būdavo per ankšta. Bet kartą, kai atėjo baltosios šventės ir draugai išsivaikščio-jo pas gimines ir pažįstamus Kūčių, mes abu sėdėjom kam-baryje slegiami prisiminimų, apie tuos laikus, kai ir mūsų gyvenim būdavo tokie dalykai, kaip motina, broliai, seserys, šienų užtiestas stalas, o už langų skambė ir žvaigždėta Lie-tuvos naktis, mūsų širdys prakalbėjo ir mes pasidarėm drau-gais.

Anglų kalbos raida ir saranga

RAŠO V. PĖTERAITIS.

Psichologinę laisvę kalboje leidę standartinius veikalus. O pastebėjime ir pačioje sintak-anglų sakiai ne. Britai vado-sėje. Labai dažnai nederina ta vaujai bronų Fowler'ių išleis-rinio su gramatinių veiksnio. tu Oxfordo žodynu, amerikie-anglų kalboje ieistina sakyti čiai Webster'io paruoštuoj. „the committee meets“ ir „the Bet tai žodinė medžiaga, kuri „committee meet“ ir „the Pirmu atve suregistavo žodžiojo gyvoje ju galvojama gramatiškai, o kalboje vartojamus, nepatiek-antruoj — psichologiškai. Komitetą gi sudaro keli žmo-nės, tat naudoja veiksmazodį daugiskaitoje. Taip pat tei-singai anglškai: A large group of children were sitting, vietoj „was“, nes psichologiškai imant, grupė susidada iš daug vaikų. Mes šiuo atveju neda-rome skirtumo tarp veiksmazo-džio vienaskaitos ir daugiskai-tos trečiojo asmens. Galūnė ta pati.

Kalbos grynintojai kovoja prieš tokį nelogišką galvojimą. Jie reikalauja atboti gram-atines taisykles. Gramatikos vadovėliai siūlo sakyti tik It is I „tai aš“, bet gyvoj kalboj įsigalėjo išsireiškimas It is me, kas pažodžiui reikštų „tai ma-ne“. Kokia nesąmonė šaukia kalbininkai, koks nelogiškas pasakymas. Bet anglams pa-tinka tas išsireiškimas ir jokios logikos neboja. Pats Churchill'is išvykdamas iš Jungtinių Ame-rikos Vaistybės karo metu įkal-bėjo ir plokstėlę: This is me, Winston Churchill, specking himself to you... Aršesnieji kalbos grynintojai puolė jį, o liberališkesni kalbininkai mėgi-no tą frazę pateisinti. Girdi, tas išsireiškimas esąs giliai įle-dęs savo šaknis į gyvąją kal-bą ir reikią aprobuoti jį kaip kalbos keistenybę.

Taigi, keistenybė. O tų keis-tenybių absčiai anglų kalboje. Jiems geriausia dirva klesteti demokratinėje laisvėje, nelogi-nėje kalboje. Bergždžiai kovo ja pavieniai asmenys prieš ne-logiškus išsireiškimus. Jie to-kię pat nalogiški, kovodami pa-vieniai prieš nalogiką. Nelo-giškoje atmosferoje išauge, ne sugeba susitarti ir įsteigti ang-lų kalbos instituto, per kurį ga-lėtų vairuoti pačią kalbą, išei-dami iš gyvosios kalbos. Galė-tų išleisti scandinatinį anglų kal-bos žodyną, vadovėlius, kalbos vadovą. Vokiečiai pranciūzai ir kitos tautos seniai turi savo kalbos akademijas, seniai iš-

Taigi, anglų kalba, kai ir pati tauta, demokratinė, giliai įleidusi laisvės šaknis. Laisvę mylėdama tauta, atmeta visus varžtus, įkalbos ir tautos pan-čius, priesimasi ją veržiančioms policinėms taisyklėms tiek kal-boje, tiek tautos gyvenime. Amžių kovoje užgrūdinta kal-ba ir tauta pasidarė vyriška, santūri, šalta, kartais net šiurkšti, nustojusti elegancijos ir grožio, bet ne sveiko nujau-timo, žmogaus psichologija pa-remto. Tuščių frazių vengia, bereikalingų žodžių nevarvoja. Biznieriškam amžių kalba pa-sidarė taip pat biznieriška, energinga, trumpa.

Anglų kalba tampriai suau-gusi su anglų tauta. Taip, kaip tauta turi savo charakteringus bruožus ir plačią istoriją, taip ir kalba. Ir mes šiuo ciklu stengiamės atversti šydą ir pa-zvelgti, koks įvairumas slypi po juo, stengiamės atregzti kalbos rezginio kai kuriuos siūlus ir pastebėjome kokia įvairi ir įdomi anglų kalbos rai-da ir saranga ir kokią vievoję jos sudaro su pačia tauta.

B. Galas.

Kartais gyvenime paprasčiausią pasikalbėjimą, kuriuo buvo atverta širdis, prisimename daug ryškiau, negu daugelį lemtųjų įvykių, kraupiųjų gyvenimą, per ankstyvomis rankš lėmis vagojusių veidą ir balse įdiegusių liūdesio gaidą. Gal todėl tas vakaras tebeglūdi mano mintyse su visom smulkme-nom, ir kartais atrodo kad tai buvo taip neseniai, tik lengvu-tis užuomarsos rūkas skiria mane nuo to vakaro, nors daug dienų negrįžtamai nuplaukę pavandeniu ir daugelį žingsnių užklojo vieškelio dulkės.

Aš sėdėjau tuomet prie stalo stengdamasis stebėti, kaip sutemos vis labiau tirštėja kambarį, kaip tamsūs pluoštai glamonėja kertes, kaip paliečia stalą ir lovas ir kaip Petrė-nas, žiūrįs pro langą žemyn į aikštę, pamažu praranda žmo-gišką pavidalą ir įsiliėja į kambarį užvaldžiusių šešėlių eilę.

Ir staiga buvau užlietas nesuprantamo švelnumo, jog pa-norau prieiti ir pasakyti tam vienišam žmogui ką nors labai šilto ir mielo, ką nors tokio, ko jis nebuvo girdėjęs jau kele-tą mėnesių, o gal ir dar daugiau, gal tą visą laiką, tuos ilgus metus, kai jis buvo atplėtas nuo tėviškės.

Dabar, kada galvojate apie namus, apie tą nuostabų kraštą, kur praleidome savo gražiausius metus pasakykite, kaip ilgai vienišas žmogus galės nešti jį slegiančią ištėmimo naštą?

Deja žodžiai skambėjo dirbtinai ir aš labai nemaloniai pasijutau. Petrėnas atsisuko, o jo ir šiaip jau minkštas bal-sas buvo pilnas nuostabos ir švelnumo:

— O iš kur žinote, kad aš apie tai galvoju? Kad iš viso galiu apie tai galvoti? Man visada atrodė, kad čia visi iunk kiek kitaip apie mane galvoti? Dar blogiau — nieko negalvoti.

— Žinoma, — teisinausi, — bet tai negali būti taikoma visiems. Aš pažinau daugelį puikių žmonių, kurie kažkodėl visada stengdavosi pasirodyti pikčiausiais, nieko nesupran-tančiais, neatjauniančiais, o tuo tarpu. . .

— Taip taip, — pertraukė Petrėnas, — bet aš šituos dalykus truputį pažįstu. Čia yra kiek kitaip, bet kadangi jūs prabylote į mane, nors ir dirbtinai iš anksto sugalvotais žo-džiais, tačiau jūsų balse aš pajutau tai, ko daugeli metų nesu girdėjęs. Neatsisakykite išgerti su manimi vyno. Prašau. Parsinešiau tris bonkas, tik nežinojau su kuo jas išgerti. Juk šiandien šventė. Didelė šventė. O man, patikėkite, dvi-guba. Aš šalia savęs pajutau žmogų, o tai jau daug. Gyve-nome kartu jau keli mėnesiai, o neradome vienas kitam žo-džio. Kvaila, ar ne? Bet žinai tie bastymaisi, lageriai. Sur-niekina žmogų. Kartais savęs nebepažįsti, o ką kalbėti apie kitą. —

L Ū Ž I S

KAZYS VESELKA

Kambaryje, kuriame anuomet buvau sustojęs, gyveno dar aštuonetas vyrų. Aš pirmas peržengiau jo cemeninį slenkstį, lydimas akinuoto senūno, įkyriai aiškinančio, kad stovykla yra perpildyta, kad ir čia nebus labai blogai gyventi, nors kambarys kažkada tarnavo kareivinių sandėliu ir turėjo tik vieną keturių kumščių didumo langą, pro kurį matėsi vė-liai žalia kaštano viršūnė ir siauras saulės tvaskantis Špe-sarto kalnų ruoželis.

Tik po kelių savaičių pradėjo rinktis draugija. Jie atci-davo pavieniui ar po du randuotais saulės nugaivintais veidais, perėję frontų linijas ir belaisvių stovyklas, jaunystę išmėtę svetimuose vieškeluose ir pasilikę tikrai vienišeli gyvą troškimą pailsėti. Aš pasitikdavau juos vienišio, pasi-ilgusio žmogaus rūpestingumu, dalindavau si uona, įvesda-vau į naują, jiems dar nežinomą aplinką, parodydavau vie-tas, kur galima šį tą suorganizuoti, gauti ir po kelių dienų jie susirasdavo naujus draugus, pažįstamus, vėliau, kada ap-sivilkdavo naujais kostiumais, mylimąsias ar meilužes ir aš pasiilkdavau vienas. Kažkodėl jie buvo linę galvoti, kad ir vienas aš galiu dienų dienas bastytis po šalimais augusį mišką, po kaštanais apsodintą kiemą, skaityti knygąs ar laik-raščius, galvoti. Jie tiek turėjo rūpesčių, jog negalėjo matyti, kaip labai buvau pasiilgęs žmogaus, žmogaus artimo ir mielo, galinčio mane suprasti, galvojančio kaip aš ar bent panašiai ir kalbančio mano gimtojo krašto kalba. Ir taip dairiausi į šalis vis neradamas kam galėčiau išsakyti begalinį gimtų na-mų pasiilgimą, skausmą, kurio nemokėjau išlieti svetimo kras-to miškams, kuris edė mane ir gulo širdin kaskart nuosekliau, lyg smėlys į upės dugną.

Nežinau, kaip ilgai būčiau nėsęs mane slėgusia, tarp triukšmo ir daugelio žmonių, vienaip, jei vieną dieną į palė-pės kambarį nebūtų įjęs žmogus, išvargintas belaisvių sto-vyklos pragarų, žmogus paprastas ir pilkas gerokai perankas pražilusias plaukias.

Tai įvyko tada, kai buvo pasibaigusi pirmoji stovykloje praleista vasara ir artėjo ruduo ir kaštonų lapai buvo įgavę svogūno lukštų geltonumą.

Kai įjęs pasisakė jog vadinasi Andrius Petrėnas, o po to pridėjo, kad esąs paskirtas į šį kambarį, iki šiol ramūs gy-

KULTŪRINĖ KRONIKA

CENTRINĖ LIETUVIŲ SUSILAUKSIME DAUGIAU KARTOTEKA

Generalinis Lietuvos konsulas New Yorke p. Jonas Budrys sudarė centrinę visų už Lietuvos ribų esančių lietuvių kartoteką. Tuo reikalu jis jau kvietė visus lietuvius duoti apie save žinių iš visų žemes rutulio kraštų, kur jie bebūtų, tautiečius. Ir Kanados Lietuvių Bendruomenės sudaromosios kartotekos vienas (iš trijų surašomųjų kiekvienam asmeniui) egzempliorių bus pasiųstas Generaliniam Lietuvos konsulatui New Yorke, kur sudaroma toji centrinė visų lietuvių kartoteka.

Kai dabar iš Vokietijos išvyksta tremtiniai, tai tremtinių centrinės kartotekos, ligšiol vekusios Miunchene, kotelės siunčiamos į Centrinę Kartoteką New Yorkan.

Paskutinėmis žiniomis, Centrinėje Lietuvių Kartotekoje New Yorke jau esama per 80 tūkstančių kortelių. Tačiau tai yra tikrai viena dalis visų už Lietuvos ribų gyvenančių lietuvių. Pilnesnės kartotekos laukiama tada, kai visose žemės rutulio dalyse bus sudaryta Lietuvių Bendruomenė, kuri įvykdyt ir visų lietuvių surašymą.

TRUKSTA LIETUVIŠKŲ PLOKŠTELIŲ

Lietuviškų plokštelių patefonams aiškiai trūksta, o lietuvių savosios muzikos ir savųjų dainų pasigenda. Vokietijoje plokštelių reikalu buvo sukirpęs V. Banaitis, bet jis uždavinio netesėjo. Dabar tuo reikalu įkyla susirūpinimas Amerikoje. Kanada, kuri turi tikrai vieną „Hilp“ plokštelių laidą, taip pat yra reikalinga naujų plokštelių.

G. PAPINI GAVO PREMIJĄ

Ivertindami G. Papini kūrybinį talentą, italai jam paskyrė premiją 200,000 litų už veikalą apie Mykolą Angelą ir jo laikus. Bene labiausiai jo pagarsėjęs veikalas, „Kristaus istorija“, kurią lietuvių kalba yra išvertęs dr. P. Mačiulis. Anksčiau G. Pipini buvo komunistas.

NAUJAS ŠLUOSTYTUVAS OPERACIJOMS

JAV mokslininkai išrado naują kempinę, vartojamą prie operacijų. Ją išsiiblaškęs gydytojas gali užsiūti viduriuose, vistiek nepakenks: ji padaryta iš krakmolo, kuris pavirstų viduriuose į cukrų ir susigertų į kūną.

Lėtai kalbėjo Petrėnas, kimšo bonkas ir pylė į stiklines. Mes gerėme ir vynos sunkėsi į smegenis ir kraują ir pamažu lūžo mus skyrusius užtvartos ledai.

— Ir vis dėlto jūs apsirinkote galvodamas, kad tuo momentu, kai sėdėjau žiūrėdamas pro langą aš turėjau galvoti apie namus. Ne, ne. Namų netekimo kančia apėjo mane jau gerokai anksčiau ir kartais būna baisu, kai pajuntui, kiek daug laikas yra ištrynęs ir kokiais silpnais ryšiais buvau siejamas su tėviške. Tačiau, žinoma, tai neįdomu, o jeigu bandytume apie tai kalbėti — būtų visiškai kita istorija.

Šiuo kartu aš ieškau atsakymo į kvailą klausimą: kuris įvykis, kuri gyvenimo diena buvo tokia ryški, tokia pažymėta, kad davė pradžią mano lūžimui. Nesuprantate? O kaip pavadinsite įvykį, privertusį nusizėmusiusiarnauti kiekvienam pasitaikiusiam pakelyje, nežiūrint, kas jis bebūtų, ar buvusios profesijos ir padėties etikete besidangstęs spekuliantas, ar abejotinos praeities šančių inteligentas. Ir tai ne vien dabar. Ir seniau, kai gyvenau visiškai kitaip, kai nesinaudojau jokia globa, o buvau buhalteris ir turėjau mažutę tarnybą ir duoną valgiui iš savo kuklaus uždarbio. Tikrai veik visos ankstyvesnės dienos yra supamos nenutrūkstančios, bet galo vientisos pasyvumo ir nusizėminimo srovės. Nesuprantama baimė kilimui visada buvo labai stipri ir aš niekuomet nedrįsdavau iškrypti iš įprastinės tvarkos, bijojau pažinti laimę, kad paskui negrauztų nusivylimas, bėgau nuo žiaulaismo, kad nežinočiau, kas yra kančia.

Ir šiandien trečiam aukšte gyvenanti ponija, žinote ta, kurios vyras žuvo bombardavimo metu, kvietė ateiti Kūčių. Nežinau kodėl? Gal už tai, kad keletą kartų esu paskaldęs malkų, parnešęs iš virtuvės bulvių, o pagaliau negali žinoti už ką. Taigi prašė, o aš kągi? Aš atsisakiau, meluodamas, kad esu anksčiau pas gimines pakviestas. O juk žinai, kad jokių giminių čia neturiu. Ir štai visą vakarą sėdėjau šitoj skylėj slėgiamas neišmatuojamo švenčių tuštumo ir galvojau.

Bet matyti, kad jau pasigėriau, nes pradėjau, kaip jūs anksčiau, išpūstais žodžiais kalbėti. Bet tai ne tiek svarbu. Svarbu, kad ten nenuėjau ir dėl to gerokai graužiausi. Juk pas ją turėtų būti visiškai malonu. Nesistebėk, kad aš retkarčiais apie ją pagalvoju, ji turi tokias mėlynas akis ir man kartą norėjosi jas palyginti su gimtojo krašto ežerais. Nepasakok to niekam, bičiuli, ypač kambario scrbrams, nes vistiek jų galvoms tai per daug sudėtinga, o man būtų gerokai skaudu, kai koks plevėsa pradėtų tyčiotis, kad pagaliau ir Petrėnas pradėjo skioti paskui moterėlės sijoną.

Bet aš gerokai nuklydau.

(d. b.)

ATOMINĖS ENERGIJOS IŠLAISVINIMO PRANAŠA PRISIMINUS.

(1871. V. 3. — 1940. VIII. 22)

1923-ųjų ir 1924-ųjų metų ankstyvais rytais, kai dar darbas įstaiigose nebuvo pradėtas, aš bėgdavau į Kauno Micevičiaus gatvę, kurioje, Pirmųjų Universiteto rūmų Aulėje, eksperimentinės fizikos paskaitas skaitė prof. Vincas Čepinskis, tik ką pradėjusiam veikti Lietuvos universitete.

Kaip šiandien prisimenu savo didįjį mokytoją, pradedantį skaityti fizikos kursą. Tai atsiremdamas katedros, tai pasivaikščiodamas po jos paauksintimą, tai priedamas prie lentos ir stipriai drebančia ranka vaizduodamas atominės struktūros schemą, porf. V. Čepinskis nepaprastai karštai kalbėjo apie taip labai dabar išpopuliarėjusį atomą, tada dar slėpėjusį tikrai mokslininkų galvose.

Ir kaip šiandien atsimeinu jo žodžius: Atomas savyje slepia milžinišką energiją. Mokslas ir šiandien jau galėtų tą energiją išlaisvinti. Tas išlaisvinimas galėtų žmonijai duoti milžiniškus kickius energijos ir suteikti labai daug gera. Bet ji panaudota piktnaudžiauti ir milžinišką nelaimę.

DAKTARAI DIRBA SAVO SPECIALYBĖS DARBĄ

Dr. Julius Sakalauskas, pusantų metų gyvenęs ir dirbęs savo specialybės mokslinį darbą Buenos Aires mieste, prieš kurį laiką persikėlė į Kanadą ir apsigyveno British Columbia, Longley Prairie victovėje, dirba taip pat savo specialybės, kaip veterinarijos gydytojas, darbą. Tuo pačiu dr. J. Sakalauskas atlieka praktiko darbus, reikalingus savo specialybės teisėms Kanadoje įsigyti.

Dr. Kurauskas, gyvenęs anksčiau Winnipege, Man., dabar taip jau dirba savo specialybės, kaip veterinarijos gydytojas, darbą, ties Winnipege.

NEW YORKO ORKESTRAS VYKS Į EUROPA

1951 m. Edinburge įvyks muzikos festivalis. Į tą šventę vyks New Yorko filharmonijos orkestras, kuris duos 14 koncertų, diriguojamų Dimitri Mitropoulos ir Bruno Walter.

Paskutinis šio orkestro vizitas Europoje buvo 1930 m. Tuomet orkestrui dirigavo Arturo Toscanini.

— 500 mylių nuo šiaurės ašigalio, lėktuvui sudužus, žuvo JAV arktikos tyrinėtojas pulk. Ch. J. Hubbard ir aštuoni jo bendradarbiai kanadiečiai.

Kadangi žmogus dar nėra pakankamai protingas ir sąžiningas, tai jam tos paslapties dar negalima patikėti...

Fizikos pratimų metu prof. V. Čepinskis mums, studentams, rodė prietaisus, kurių pagalba galima buvo matyti atominį judėjimą — protonų skriejimą. Jis kalbėjo apie atominę energiją, kaip apie didžiulę, tartum mistinę, viršutinę galią.

Šiandieną mes matome, kad prof. V. Čepinskio pranašystė išsipildė: atomo energija jau išlaisvinama, deja, tiems daugiausia tikslams, kuriems profesorius ją kaip tikslą slėpė.

Bet, sakoma, nėra to blogo, kas neišėitų į gerą: galgi ir tas blogas, kuriam dabar dar ruošiamas atomo energijos galia, išeis į gerą, nes nugalėjus blogą, bus atvertos durys geram, kuris žmonijai padės dar vispasiškiau apvaldyti gamtą ir panaudoti jos gėrybes žmonijos gerbūviui ir visokeriopai pažangai.

O aš, kiekvieną kartą, kai tikrai rašau apie atomą, visuomet prisimenu savo puikų mokytoją, kuris, deja, jau 10 metų, kai yra miręs.

J. Kardelis.

NAUJAS IŠRADIMAS SKALDYTI ATOMUS

Amerikos mokslininkai specialistai skaldyti atomą išrado naują būdą atomui skaldyti. Naujas išradimas esąs daug paпростesnis ir žymiai pigesnis. Naudojantis nauju atomo skaldymo būdu bus gaminamos vandenilio bombos ir, be to, žymiai būsiąs supaprastintas bendrai atominių bombų gaminimas, kuris būsiąs ir pigesnis ir greitesnis.

NERINGOJE IŠNAIKINTI BRIEDŽIAI

Lietuvos pajūryje, Klaipėdos krašte, plačiai buvo išgyvenę labai gražūs stambūs laukiniai gyvuliai — plačiaragiai briedžiai, kurie ypač didelę gamtos puošmena buvo Kuršių Neringoje.

Dabar, kai sovietinė Lietuvos spauda daug rašo apie atgimimą iš SSRS ir įveisimą Lietuvoje bebrų, baltųjų kurapkų ir kitos gyvūnijos, dėl kurios daroma didelė propaganda, bet labai tyliai sovietinė spauda pranešė, kad paskutine Neringos briedžių pora atiduota Leningrado zoologijos muziejui... Visus kitus briedžius iššaudė ir suvalgė rusų kareiviai ir kolchozininkai...

— Prof. Vaclovas Biržiška „Naujienose“ plačiai rašo apie seniausius lietuvių katalikų knygas.

Išpėjantis balsas

Kanados senatorius John T. Haig siūlė senatui imtis aktyvios kontropropagandos prieš komunistinę akciją krašte ir apkaltinti juos, kad nori išplėsti „prazūties sistemą“ ir čia.

Ministeris pirmininkas St. Laurtent savo kalboje Qu'Appelle deklaravo, kad Kanada norinti kartu su visu Vakarų pasauliu priešintis komunizmui, kur ir kada tatau bebūtų reikalinga. Tačiau dr. Endicott, dangstydamasis taikos skraiste, važinėja po visą Kanadą ir stengiasi klausytojams įpiršti taiką pridengtas komunizmo piliules. Jam netrūksta ir taktinių. Su juo važinėjo taip pat vadinamas Anglijos raudonasis dekanas Johnson. Nors šie „taikos apaštalai“ daug kur susirinkimuose sutikdavo griežčiausių protestų, bet atsiradavo ir tokių, kurie juos rėmė ir...

Šia linkme Londono „The Free Press“ liepos 22 d. laidoje, savo idomiame ir faktais bei pavyzdžiais paremtame straipsnyje, Kanados estijos sąjungos pirmininkas p. A. Weller vaizdžiai apsakuoja apie priešų reiką nenusilenkiantį ir besiplečiantį komunistinį pavojų ir Estijos tragediją. P. A. Weller yra buvęs didžiausios Estijos spaudos bendrovės direktorius ir kaip žurnalistas kreipiasi per spaudą į Kanados žmones įspėdamas, kad „Hanibal ante portas“. Jis pareiškia, kad nėra koks karštas galvis jaunuoelis, kuris dažnai giliau nepagalvoja, apie ką kalba, bet yra 63 metų vyras, pergyvenęs 3 paskutinius did. karus, iš arti matęs ir pergyvenęs komunistinį siaubą ir todėl, analizuodamas dabartinio gyvenimo vyksmą (kanas Korejoje), manąs, kad pilnai galįs šaukti išpėjantį balsu.

KANADOS LIETUVIŲ DRAMOS TEATRO GASTROLES

Kanados Lietuvių Dramos Teatras, gavęs du kvietimus, šio rugsėjo mėnesio 1 ir 2 dienomis iš Montrealio išvyks gastroliuoti į Toronto ir Hamiltoną.

Toronto įvyks šėkėmos „Živilės“ vaidinimas rugsėjo 1 dieną Eaton dramos salėje ir rugsėjo 2 d. „Živilės“ spektaklis Hamiltone.

Dramos teatras gastroliams stropiai ruošiasi.

DAIL. RIMŠA DARBŲ PARODA

Dail. Rimša Bolivijoje surošė savo dailės darbų parodą, turėjusią labai didelį pasisekimą ir gavusią ypač gražius apaudos įvertinimus.

BRITŲ NACIONALINĖ MENO GALERIJA

Į garsiųjų senųjų dailininkų tarpą įkėlė paveikslus ir šių naujausių laikų tapytojų: Gogh, Monet, Picarso, Degas, Corot, Ingres.

— JAV gyventojų surašymas parodė, kad New Yorkas dabar turi 14.743.802 gyventojus.

— Urugvajuje ispanų kalba išleista brošiūra apie Lietuvą, kurioje idėtos dvi apie Lietuvą kalbos — D. J. Flood ir Monte video prof. V. Dotti.

— Amerikos bibliotekininkų kongresui Clevelande koncertavo Čiulionio ansamblis.

— Australijoje, Melbourne mieste mirė tremtinys inžinierius Leonas Tuskenis. (1950 m. birželio 6 d.), mokslus ėjęs Kauno universitete. Jis buvo gimęs 1899 m. balandžio 11 d. Aukštaitijoje. Prieš tris mėnesius Tuskenis vedė ir įtekėjosi pradėti naują gyvenimą.

L. E-tas.

TR. 8112

Lankydamiš Ville Lasalle ar vykdamį lietuvių pikniką atsilankykite

LIETUVIŲ SVETAINEJE

pas BRONIŲ JAZOKĄ
7682 EDWARD St. (kampas 6 av.), VILLE LASALLE.

Tel. HE 4114

S. MAZULAITIS

SIUVEJAS

6920 Monk, Blvd. Ville Emard, Montreal, Tramvajus 36.

JOE HAVER Radio Tarnyba

Taisomi visų rūšių aparatai.

TELEFONAS Randolph 4708.

63 ST. CLAIR AVE. EAST. TORONTO.

LAROSE & LEFEBVRE

Nejudomas turtas.

Lietuvis atstovas A. ŽARNAUSKAS (A. J. Zarnon).

Sąžiningai patarnaujame lietuviams, perkant bei pardodant narius ir visų rūšių būtinus.

Duodame išsimokėjimui su 1 ir 2 mortgage.

2057 St. James St. W., Montreal.

Tel. WI 0227

(Dieną ir naktį)

KRIMINALINĖ AR CIVILINĖ BYLA?

MES SUTEIKAME JUMS

TEISINĖ - KALBINĖ PAGALBA

Tvarkome imigracijos, pilietybės, palikimų bylas; su darome darbo, buto garantijas, dokumentus, patvirtintus vertimus; tarpininkaujame nuosavybę perkant, pardodant; atstovaujame įmonėse, įstaigose; teikiame visokeriopą informaciją; giname Kanados ir kitų kraštų lietuvių interesus. Jums patarnavimus atlieka teisininkai ir kalbininkai, studijavę Amerikos bei Europos universitetuose.

JONAS JUŠKAITIS

108 St. George St., Toronto, Ont., Canada, Tel. KI 1494

ATEITIS BE RŪPESČŲ.

ŠEIMA APRŪPINTA.

Geriausią progą apsirūpinti ateitimi ir išvengti gydomosi išlaidų jeigu laiku apsišausi,

„THE MACCABEES INS.CO.“

kuri jau 72 metus sąžiningai patarnauja ir draudžia nuo nelaimingų atsitikimų, ligos atveju ir specialiai mažamečius vaikus.

Informacijas teikia ir apdraudimą atlieka naujai paskirtas atstovas:

JONAS BERZINSKAS,

88 Annette St., Toronto, Ont., telef. LY 2816.

P. S. Draudimas atliekamas ir provincijoje gyvenantiems (šeštadieniais ir sekmadieniais).

150 lietuvių didžiausiame pieno fabrike

Hamilton, Ont. Vaziuojant, vakare ar nakties metu, graži keliu iš Toronto į Hamiltoną ir esant 4 — 5 mylių nuotolyje nuo to didžiausio savo pieno pramonės miesto Kanadoje, jos šiaurės — rytų dalyje matosi ugnies požvaistės. Daugeliui, vykstant pirmą kartą, pamatys šį Nerono laikų vaizdą, tenka su baimė susukti. „Žiūrėkite, Hamiltone gaisrai!“ Laimė, esant hamiltoniečių drauge, jis šaltai atsakys: „Tai ne gaisras, tai mūsų didžiausias pieno fabrikas. — The Steel Company of Canada LTD“.

Garsusis, lietuvių vadinas „stilkos“, tikrai yra didžiausias pieno fabrikas Kanadoje, kuriame duona peinosi apie 5.000 darbininkų, tame skaičiuje apie 150 lietuvių. Su malonumu tenka pabrėžti, kad mūsų tautiečiai čia turį įgiję gerų darbininkų vardą ir daugelis jų eina atsakingas pareigas.

Pagal š. m. pasirašytą sutartį tarp darbininkijos ir fabriko vadovybės, žemiausias atlyginimas čia yra \$ 1,12 ir jis auto matiskai, sekanciais metais, nuo balandžio mėn. 1 d. bus dar padidintas 5 centais, taip, kad kiekvieno darbininko valandinis atlyginimas sieks \$ 1,17.

Kaip jau minėjau, šiame fabrike koncentruojasi didžiausias Hamiltono lietuvių darbininkų skaičius, neišskiriant ir mūsų miesto gražiąją lytį — lietuvaite, kurios čia dirba prie skardos tikrinimo ir gaudimo aukštesnį atlyginimą už kai kuriuos vyrus, dirbančius prie statybos darbų ar kitose fabrikuose!

Darbas, kaip vyrams, taip ir mergaitėms, yra 5 dienos savaitėje. Gaila tik, kad daugumai tos laisvos dienos išpuola ne sekmadieniais, tad įvairūs „piknikai“ tenka su širdgėla aplaisti. Moterys dirba nuo 8 iki 4, vyrų daugumas 3 painaiomis: 7 — 3, 3 — 11 — ir nuo 11 — 7.

Neseniai, viename skyriuje dirbą 11 lietuvių darbininkų, savo viršininkams padovanojo 4 „Genocido“ knygas, kurias įteikė to skyriaus darbininkai: Vl. Šešelgis ir K. Baronas. Skyriaus superintendentas, jo padėjėjas, vyriausias formanas ir mechanikų inžinierius, buvo tikrai nustebe mūsų tautos tragedija.

— Šiuo metu, Hamiltonas, pergyvena surašymo „karštligę“. Šioje trečioje lietuvių kolonijoje Kanadoje, vieni priekaito mūsų tautiečių iki 1.000 kiti vėl 800. Atrodo, kad surašymas eina į pabaigą ir Hamiltonas bus pirmas miestas, kuris tiksliai praneš lietuvių skaičių.

— Hamiltono Lietuvių Sporto Klubas „Kovas“, rugsėjo mėn. 30 ir spalio mėn. 1 d. rengia klubo įsteigimo metines — šventę. Visos Hamiltono lietuvių organizacijos praešomos tomis dienomis (rugsėjo 30 ir spalio 1 d.) susilaikyti nuo įvairių pramogų rengimo.

Kbr.

MIRĖ JAUNA LIETUVAITE

Natal, B. C. liepos m. 29 d. Natal, B. C., ligoninėje po ilgos ir sunkios ligos mirė 13 metų amžiaus lietuvaite Irena Leščinskaitė. Trūkusi išleistam apendicitui, buvo padaryta operacija ir po 9 savaitių permainingos ir sunkių kančių ligos ji išsiskyrė iš mūsų tarpo.

Irena gimė Kanadoje iš lietuvių tėvų. Ji buvo vienintelė p. p. Leščinskų dukrelė, todėl tėvai ypatingai sunkiai šią skaudžią nelaimę išgyvena. Irena buvo labai gabi moksle ir muzikoj, gražiai kalbėjo lietuviškai, mokėjo gražių eilėraščių, net bandė rašyti laikraščius korespondencijų: ji parašė korespondenciją į „N. L.“ apie Kalėdų eglutę vaikams Nataly. Ji buvo pamalu mergaitė.

Laidotuves įvyko rugpjūčio mėn. 1 d. Natal, B. C. kapinėse. Nežiūrint pasitaikiusios darbo dienos, išreikdami užuojautą ir lietuvišką solidarumą šioj skaudžioj p. p. Leščinskų nelaimėj Ireną palydėti į paskutinę poilsio vietą, su važiavo iš plačios apylinkės beveik visi lietuviai. Gedulingos pamaldos įvyko Natal katalikų bažnyčioje dalyvaujant lietuviams be pažiūrų skirtumo ir dideliu skaičiumi žmonių kitų tautybių.

Ši netikėta Irenos mirtis labai sujudino apylinkės lietuvių, ypač jaunimą. Irenos gyvenimas yra gražus pavyzdys Kanadoje gyvenančių lietuvių jaunimui.

Irena, tebūna Tau lengva Kanados žemėlė! P. B.

Lietuviška krautuvė

„Richard's Meat Market“

SAV. POVILAS PETRONIS.

Lietuviškos gamybos dešros, įvairių rūšių mėsos, daržovės, groseterija.

5898 Verdun Ave., Verdun TR 0281

Ottawos lietuviai tvarkosi

Ottawa. B-nės Komitetas jau baigia vykdyti lietuvių surašymą, kaip to reikalauja K. L. B-nės organizaciniai nuostatai.

Tačiau Ottawai artimesnėse apylinkėse ir net pačiam mieste kartais visai pripuolamai su tinkamas vienas, kitas neseniai atvykęs tautietis. Kiek teko patirti B-nės V-ba labai pagelautų, kad kiekvienas tautietis, sutikęs kitą naujai atvykūsi ar net pažįstamą, pasitirau tu apie jo įrašymą, neigiamu atveju painformuotų apie tai komitetą arba nurodytų, kur kreiptis, kad būtų įrašytas.

Kiekvieną sekmadienį, nuo 7 val. vakaro Sister of service patalpose, 478 Albert Str. būna šios apylinkės tautiečių susirvimai — vakarojimai. Ten visada galima susitikti pažįstamų, rasti komiteto narius, atlikti B-nės nario pareigas, pasiskaityti pasaulio lietuvių spaudos ir rasti rūpestingą spaudos platintoją p. Šimanskį.

Vienoje korespondencijoje iš Ottawos buvo nurodytas jo

antrašas, kuriuo galima siųsti jam nedidelius kiekius naujai išleidžiamų leidinių, kuriuos jis mielai išplatina. Tačiau pranešant jojo antrašą buvo turėta omeny lietuviškoji spauda, bet ne kokia „bimbiška“ nors ir lietuviškais rašmenimis, kuri leidžiama Lietuvos išgamų. Nugirsta ir minėto pareigūno nusiskundimas, kad kažkokie „geradariai“ pradejo jam gausiai siuntinėti „kapiškos - bimbiškos“ spaudos.

Sakosi gražintų kaip nors, bet tie „geradariai“ nenurodo savo adreso, todėl yra priversti slapinti ten, kur jų vicia. . . šlamštų dėžėn. . .

Patirta, kad B-nės komitetas yra numatęs praveisti Tautos Šventės — rugsėjo 8 d. minėjimą.

Laikas ir programa bus pranešti atskirais pranešimais tiems, kurių adresai komitetui yra žinomi. Negavusieji tokių pranešimų tepasiteirauja pas kitus tautiečius.

Minėjimas įvyks Sister of service patalpose.

Nijolė.

Atsisveikinome su veiklia lietuvaite

Windsor, Ont. Prieš keletą dienų iš Windsor į Hamiltoną, pastovesnio apsigyvenimo, persikėlę p-lė Jozefa Stancvičiūtė.

Antrą kartą bolševikams plūstant į Lietuvą, kaip ir daugelis lietuvių Jozefina atsiduria Vokietijoje. Prasidėjus emigracijai, atvyksta Kanadon ir vienus metus atlieka darbo prievolę žemės ūky. Po to apsigyvena Windsore, nes čia pat Detroitas, kuriame gyvena giminės. Iš kart apsigyvena YMCA patalpose. Čia ją aplanko vietos dienraščio atstovas ir anglų spaudoje patalpina straipsnį. Ji nuolat kviečiama aplanko aukštų pareigūnų, politikų ir kitų profesijų namus ir, laisvai kalbėdama angliškai, bei turėdama akademinį išsilavinimą, arčiau supažindina vietos visuomenę su Lietuva ir jos kanciom. YMC os va dovybės pakviesta skaito pasiskaitas visuomenei ir prie kiekvienos progos garsina savo Tėvynę ir jos nelaimes.

Fabriko darbas, nuolatiniams išvykimams, darbas YMC oje užima daug laiko, bet Jozelė nesitenkina tuo. — Ji su džiaugsmu sutinka kiekvieną atvykstantį lietuvių, padeda jam įsikurti ir pirmoji imasi iniciatyvos įkurti K. L. B-nės apylinkę.

BALTICKA

Lietuvis batsiuvis. Pataisymai ir užsakymai. 5355 Verdun Ave., VERDUN Tel. HE 4547.

Pravestas lietuvių surašymas

S. S. Marie, Ont. Vykdam kaip III-čiasis pasaulinis karas baigsis ir kad gali būti, kad rusai okupuos Kanadą, todėl geriau laikytis nuosaliau nuo visokių registracijų ir organizacijų. . . Yra dar ir tokių, kurie tvirtina, kad pravedus registraciją ir turėdama visus tinkamų žmonių sąrašus, Kan. L. Bendr. Vadovybė pasiūlys Kanados valdžiai sudaryti specialius dalinius Korejai ir tt.

Vietos A. L. Org. Komitetui atliekant registraciją, teko patirti sunkumų ne vien todėl, kad pritrūko registracijai kortelių, bet svarbiausia, tai buvo keletas asmenų, kurie griežtai atsisakė būti registruojami — surašomi ir nedavė žinių apie save registracijos kortelių užpildymui.

Nepakako ir nepaveikė A. L. O. Komiteto narių aiškinimai, kad registracija neraiškia stojimo kokion nors organizacijon r kad tai reikalinga tik lietuvių skaičiaus Kanadoje nustatymui ir kartotekos užvedimui.

Šie užsispyrę vyriškai priešinasi tvirtindami, kad visa kar toteką anksčiau ar vėliau pateks rusams ir dėl to gali nukentėti jų giminės, likę Lietuvoje. . . Kai kurie iš šių asme Marie ir apylinkėje sulegius tvirtina, kad dar ncaisku,

kaip III-čiasis pasaulinis karas baigsis ir kad gali būti, kad rusai okupuos Kanadą, todėl geriau laikytis nuosaliau nuo visokių registracijų ir organizacijų. . . Yra dar ir tokių, kurie tvirtina, kad pravedus registraciją ir turėdama visus tinkamų žmonių sąrašus, Kan. L. Bendr. Vadovybė pasiūlys Kanados valdžiai sudaryti specialius dalinius Korejai ir tt.

Staciai juokas, bet kaitu ir pikta, tokias kalbas girdint. Buvo iš nesiregistravusių ir tokių, kurie staciai nemokejo pa aiškinti, kodėl nesiregistruoja, bet šiaip kažkodėl rodė savo neprotingą užsispyrimą. Gerai tik, kad nesiregistruojančių iš viso tik keli asmenys.

Reikia pagirti keletą lietuvių, gyvenančių S. S. Marie, kurie yra vedę kitatautės. Iš jų ne vienas neatsisakė registruotis, o kai kas pasisakė, kad dalyvausiu su savo žmonomis lietuvių parengimuose ir pasilinksminimuose. Viso S. S. Marie ir apylinkėje sulegius tvirtina, kad dar ncaisku,

„SIUNTINIAI Į SOV. RUSIJĄ“

Tokja reklama buvo „Nepažįstamais tėvynė. Kam priklausomaj Lietuvoj“.

Manau, kad daugelis įki

šiol dar nežino, arba naiviskaj galvoja apie Rusijos tvarką!

Trumpai priminsiu apie įvykius Rusijoje 1934 mt. Tuo laiku ten buvo pravestas „valymas“.

Vysj Rusijoje gyvenantieji, kurie gavo kokią nors korespondenciją iš užsienio, jau 1921—23 mt. pradėti registruoti kaip įtarini nelojalumu sovietų tvarkaj!

Buvo atsitikimas, kad vienas inžinierius, užimas gerą vietą dideliu fabrike, buvo įrgi senas komunistų partijos narys, jis buvo davęs rekomendaciją užsienjetei. Už tai jis buvo iš darbo pašarintas ir įšmestas į kom. partijos! Tik tai po 8 mėnesių, ka ipasirodė, kad toji užsienjete njeko daugiau neturi į niekda laišku iš užsienio negavo, minijmas inžinierius buvo ištejsintas.

Pasijstį siuntinį, tai daugiau negu laišką. Tikrai toks gavėjas bus traktuojamas daugiau negu „paprastu“ šnpu ir greičiau, negu kiti, pateks Sibiran.

Yra tokių, kurie girjasj su siaršinėjimu su namijškajis

KOKIA BUS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ SOSTINĖ

Dabar Australijoje apsigyvenę lietuvių svarsto, kokią Australijos miestą pasirinkti savo sostinė — centru?

Atrodo, kad daugumas pasisako už Sydneją, nes jame daugiausia lietuvių, jis geriau sąj klimatą turi, gražiausias iš visų Australijos miestų, daugiausia europietiškas, jame geriau darbas atlyginamas ir jame lengviau įsikurti. Taip rašo „M. P.“ žinomasj kaunijškis odos dirbinių specialistas V. Saudargas, kuris, įsigyvenęs pusantrų metų Melbourne, persikėlė į Sydneją ir galį daryti šių abiejų Australijos didmiesčių palyginimą.

Sydnejuje bus statomi ir lietuvių Tautos namai.

— Buv. nepr. Lietuvos finansų viceministeris, ekonoministas A. Danta Australijoje sirgo 5 mėn., bet dabar jau pasveikęs ir pradėjęs dirbtį.

ŽINIOS TIESIOG IŠ EUROPOS!

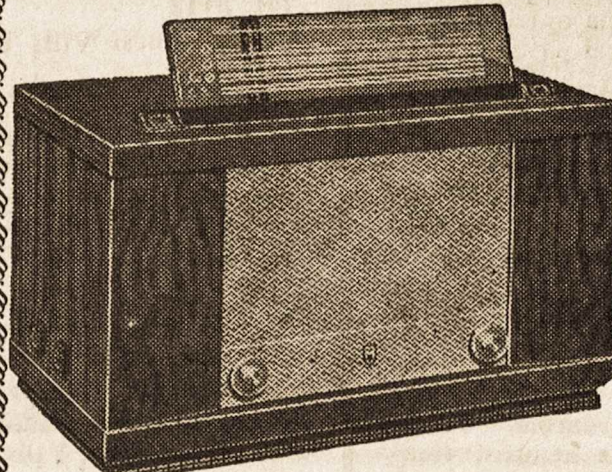
Išgirskite žinias ir savo mėgiamą radio programą tiesioginiai iš Europos ir Azijos stočių garsiuoju PHILIPS aparatu.

Nemokamas priedas — viso pasaulio radijo trumpųjų bangų rodiklis.

Reikalui esant lengvos išsimokėjimo sąlygos.

Bruno COUSINEAU

6225 Monk Blvd., Ville Emard, Montreal.

PASIDARYKIM ATEITĮ BE ROPESČIŲ — APSIDRAUSKIM ŠIANDIEN

Alb. NORKELIŪNO AGENTŪROJE

MONTREAL ENTERPRISES REG'D.

Vienintelė lietuviška apdraudos agentūra, kuri draudžia nuo įvairiausių nelaimių, gaisrų, susirgimų ir kt., patarnauja susidūrus su valdžios įstaigomis, pirkimais, dokumentų vertimais statybai paskoloms ir tt. Skambinkite telefonu arba užsiskite:

Kasdien:
5505 13th Ave. Rosemeunt,
Montreal, Que.
Tel. AM. 0342

Antradieniais:
7682 Edward St.,
Ville Lasalle, Que.
Tel. TR. 8112.

SOTUS ALKANAM PADEK

AID OVERSEAS, INC., 2244 W. 23rd PLACE, CHICAGO 8, ILL., USA.

Aid Overseas, Inc. siūnia maisto siuntinius į visas 4 Vokietijos zonas ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimo. Prašykite pilno siuntinių sąrašo. Pristatymas trunka apie 18 dienų.

Aid Overseas, Inc., maisto siuntiniai pakuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicago siunčiami AIR MAIL.

UŽSAKANT DIDESNIUS KIEKIUS DUODAMA NUOL AIDA.

C. 15 sv. grynų kiaulinių taukų . . . . . \$ 5.75	Siuntinys Nr. 42—\$6.95
D. 37 sv. grynų kiaulinių taukų . . . . . \$ 10.50	2 sv. (be 2 ozs.) sviesto
Siuntinys Nr. 30	2 sv. 3 ozs. rūkytų lašinių
A. 5 sv. deg. kavos \$ 5.80	2 sv. 3 ozs. kiaulin. taukų
B. 5 sv. degintos kavos 5 skard. dėž. \$ 6.10	1 sv. 2 ozs. šokolado
	1 sv. 2 ozs. cukraus
	1 sv. 2 ozs. degintos kavos

1 sv. pieno miltelių	Siuntinys Nr. 74—\$4.70
2 sv. degintos kavos	1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
4 ozs. arbatos	1 sv. 2 ozs. nedeg. kavos
½ sv. šokolado	1 sv. 2 ozs. sviesto
Siuntinys Nr. 77—\$6.90	1 sv. 2 ozs. cukraus
2 sv. (be 2 ozs.) sviesto	1 sv. 2 ozs. pilno rieb. sūr.
2 sv. (be 2 ozs.) k. taukų	½ sv. šokolado
1 sv. kakavos	1 dėž. (400 g) margarino
1 dėž. (400 gr.) grietinės	1 sv. pieno miltelių

1 sv. ryžių	Siuntinys Nr. 90—\$5.00
2 sv. 3 ozs. rūkytų lašinių	1 sv. 2 ozs. kiaulin. taukų
Siuntinys Nr. 93—\$6.95	1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
5 sv. degintos kavos	1 sv. 2 ozs. dešros
5 sv. kiaulinių taukų	1 sv. 2 ozs. sūrio
Siuntinys Nr. 94	1 sv. 2 ozs. degintos kavos
A. 5½ sv. šokolado \$4.50	1 sv. ryžių
B. 8 sv. bičių med. \$4.80	
C. 5 sv. kakavos . . \$3.40	
E. 10 sv. džiov. slyv. \$3.60	
I. 5½ sv. margar. \$3.50	

Siuntinys Nr. 1—\$6.90
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. saliam dešros
2 sv. (be 2 ozs.) ken. bek.
1 dėž. margarin. (400 g)
Siuntinys Nr. 6
A. 10 sv. cukraus—\$2.10
B. 20 sv. cukraus - \$ 3.60
Siuntinys Nr. 7
A. 10 sv. kv. miltų \$2.60
B. 20 sv. kv. miltų \$ 3.20
Siuntinys Nr. 10—\$6.40
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
2 sv. degintos kavos
1 sv. šokolado

Siuntinys Nr. 14—\$5.80
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. cukraus
1 sv. marmelado
1 sv. kiaulienos mėsos
2 gab. tualet. muilo
Siuntinys Nr. 19—\$9.95
4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
2 sv. marmelado
4 sv. degintos kavos
4½ sv. cukraus
2 gabalai tualet. muilo
Siuntinys Nr. 25
E. 10 sv. grynų kiaulinių taukų . . . . . \$ 4.60

MŪSŲ SPORTAS

VYTIS—MASSEY HARRIS 0:0

Trečiosios futbolo pirmenybių rungtynės sukėlė didoką susidomėjimą, nes I-jo rato nuėmimo be pralaimėjimo. „Vyčiai“ truputį atsilikus po paskutinio suklupimo prieš vengrus, pirmąjį grupės susidaro įtemptą konkurenciją dėl kiekvieno taško.

Rungtynės baigėsi be rezultatų, nes abi komandos žaidė labai atsargiai ir stropiai laikydamosios tinkamo dengimo. Iš lietuvių pusės be prieštūčių kojo visas gynimas, kuriame L. Kalinauskas visiškai užbloko pavojingą M.—H. deš. puolimą. Taip pat didelę paramą komandai suteikė hiltoniškis A. Tevelis.

Įpusėjus antram kėliniui, abi pusės praleidžia po gerą progą pakeisti rezultata: kanadiečių lengvas kamuolys kluodo virpstą, lietuvių deš. puolėjas atšokantį nuo kritusio var-tininko sviedinį sudelsia pakartoti.

Zaidimo persvara buvo vytičių pusėj, bet jos nepavyko išnaudoti savo nuadai.

GRAŽI PERGALE

Campbell turnyras, nežinint einančių pirmenybės varžybų, po truputį stumiamas į priekį. Jame dalyvauja įvairių klasių komandos, todėl iš susitikimų retkarčiais galima palyginti apytikrą atskirų skicijų pajėgumą.

Turnyro 3-me rate lietuviai gavo priešininkų pajėgų Major section dalyvį Mahers, kuris prieš tai įvykusiame Dominių cupe, kaip Ontario nugalėtojas, pusfinalyje varžėsi su Quebeco atstovu Montral „Hakoach“.

Papildžius vytičių eiles žinomam futbolininkui — veteranui A. Teveliui ir atgal į Toronto grįžusiam var-tininkui Pr. Puškoriui, lietuviai rugpjūčio 10 d. patiekė, kaip vietinė angliškų spaudo pažyma, nemažą siurpryzą, išelminuodami favorizuojamus škotus 1:0 (0:0) rezultatu.

Visa komanda sukovalo atsidėjusi, ypatingai išlygintai sužaidė gynimas iš P. Puškoriaus, V. Akelaičio, L. Kalinausko, A. Suprono, A. Tevelio ir J. Gojko, kuris paskutinėje minutėje buvo per susidūrimą skaudžiai sužeistas.

Jau pirmame kėlinyje mūsų kiti pusdešinys neišnaudojo gero momento, taip kaip antrame žaidimo tarpe deš. puolėjas perkelia iš arti sviedinį per vartus, kol 35 min. A. Šimkus atšokantį kamuolį sukaalo virpstu į tinklą.

Patogi Earls-cowrt aikštė buvo užpildyta gausių žiūrovų, kurių didoką dalį sudarė mūsų tautiečiai.

— alpuk —

HAMILTONO LSK „KOVAS“ METINĖS.

Kaip jau esame rašę Hamiltono KLS „Kovai“ šiemet suėjo lygiai metai nuo įsteigimo. Savo paskutiniame posėdyje Hamiltono LSK „Kovo“ valdyba galutinai nutarė jas atkviesti rugsėjo mėn. 30 d. ir spalio mėn. 1 d. šia programa: šeštadienį, rugsėjo mėn. 30 d. įvyksta draugiškos šachmatų (10 val.), stalo teniso (12 val.) ir krepšinio (4 val.) rungtynės HLSK „Kovo“ ir Toronto „Vytim“. Vakare, 7 val. šokiai.

Kadangi laukiama taip pat sportininkų ir sporto mėgėjų iš Toronto, Montrealio ir kt. Kanados miestų, sekmadienį, tuoj po pamaldų, parapijos salėje, numatomas susirinkimas Kanados Centrinio lietuvių sportinio organo įsteigimo iškau. Tą pat dieną (sekmadienį, spalio 1 d.), 7 val. vakare, bus surengtas oficialus minėjimas, su sveikinimais, klubo pirmininko K. Barono pašauktu ir maitinimo dalimi.

Kbr.

NAUJAS PASAULIO REKORDAS.

Žinomas čekų bėgikas — Zatopek, Helsinkyje, pastatė naują pasaulio rekordą 10.000 m bėgime, prabėgęs ši nuotolį per 29; 02, 03 ir tuo pačiu, pagerindamas senąjį net 19 sek.

Kbr.

NAUJI KANADIEČIAI

1950 metais liepos mėn. 6 dieną laivą „General Hersey“ išplaukė į Kanadą:

Landas Emalis
Vaičiūnas Florijonas
Vaičiūnienė Anielė
Vaičiūnas Danielius
Chinas Mykolas
Chinienė Elena
Gedutienė Magdalena
Baronaitis Antanas
Lukošius Balys
Šimkūnienė Julė
Antonovienė Zinaida
Bernotas Petras
Bernotienė Sofija
Bernotas Vladas
Katche Aleksandras
Katche Elena
Uigšys Jurgis
Uigšienė Mile

Kun. K. V. Šarka.

Laivą „Samaria“ iš Belgijos rugpjūčio 11 d. atvyko į Kanadą.

Kun. dr. P. Gaidamavičius — Gaida ir dar du lietuviai, kurių vienas iš Anglijos.

Dar anksčiau iš Belgijos atvyko:

Grybaitis Julius
Grybaitienė Eugenija
Grybaitytė Rita
Grybaitytė Dalia.

SAVIZUDYBĖ BREMEN - TIRPITZ PEREINAMOJE STOVYKLOJE

Lenkas, Marian Koziowski, jau metai kaip keliauja į Kanadą. Bremeno - Tirpitz pereiname stovykloje buvo gruodžio mėnesį sulaikytas, kur iki

Kbr.

Spaudai paremti gegužinė

Pereitų metų pavyzdžiu, Haba jvairi: kupletai, spaudos miltoniečiai ir šiemet ruošia spaudai paremti gegužinė, kuri tojus; loterijoje bus galima iš-įvyks š. m. rugpjūčio mėn. 27 dieną Oakvilėje, gegužinių vietuje. Oakvillė pasirinkta kaip gera vieta, kuri yra pusiau-keleje tarp Toronto ir Hamiltono. Čia iš abiejų miestų lengva pasiekti.

Visi maloniai yra kviečiami skaitlingai dalyvauti: Spaudos Gegužinės Komitetas.

DĖMESIO

Villasaliečiams ir apylinkės lietuviams!
Ekspertas radio ir elektrinių reikmenų taisyme.
Prekyba ir pataisymai.
PETE'S RADIO SERVICE
7688 Edvard St., Ville Lasalle. HE 3372

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

vedusių porai arba dvim viengungiam:
5717 Charlemagne,
Rosemount.

REIKALINGA PADAVEJA-JAS

lietuvių svetainėje.
7682 Edward St., Ville Lasalle.
Teirautis asmeniškai ar telef.
TR 8112

Dėmesio šeiminkams!

Geriausį pasirinkimą aukščiausios rūšies visada šviežio maisto produktų bei rinktinės mėsos ir Jūsų mėgiamos rūšies alaus duoda

Jurgis Mačionis
G.M. Grocery

5292 Bannantyne Ave. (kampas Melrose) Verdun.

Priimame užsakymus telefonu HE 0991 ir pristatome į namus.

Lietuviška moteru kirpykla

Daro šukavimą, pusmetinius ir trumpalaikius frizavimus, dažymą ir kt.

Sav. BIRUTĖ DODONAITE
(B. M. Dodon)

2521 Centre St., Montreal. Tel. FI 0208

LIETUVIŠKA

BALDU KRAUTUVE
IR DIRBTUVĖ.

PARDUODAME GATAVUS, PRIIMAME UŽSAKYMUS IR PATAISYMAS.

ATLANTIC CITY BEDDING & UPHOLSTERING CO
899 BLOOR ST. W. TORONTO, TEL. LO 1438.
SAV. J. KAMICHAITIS. PATARIMAI VELTUI

VISIEMS LIETUVIAMS GERA ŽINOMAS

LAIDOTUVIŲ

DIREKTORIUS
J. H. BENOIT

Funeral Director

NELAIMIŲ ATVEJU VISADA PASIRUOŠES PADETI

2102 FULLUM ST.

AMherst 0694

Mesine ir maisto produktai

SAVININKAS JUOZAS PAPLAUSKAS

1918 FRONTENAC, MONTREAL

TEL. FA 0200

MORINKIMES ANGLISKAI

LESLIE MACKINTOSH

Anglų kalbos mokytojas tarptautiniame YMCA skyriuje Montrealyje.

ŠEŠIŲ MĖNESIŲ KURSAI PAŽENGUSIEMS MOKINIAMS.

Siųskite penkis dolerius registracijai ir mokėkite tris dolerius mėnesiui.

Rašykite:

Leslie Mackintosh Reg'd., P. O. Box 294, Westmount, Quebec.

Jei Jums reikalingas elektrinis darbas šaukite

VIRBALL ELECTRIC REG'D
TEL. DO. 3655

Lietuvis Elektros Kontraktorius

Darbas garantuotas — Greitas patarnavimas
Visokios rūšies elektros įtaisymas bei pataisymas
Laikau pardavimui visokius elektrinius reikmenis

Savininkas: STASYS VIRBALAS, TEL. DO. 3655

816 JEAN TALON, W, MONTREAL

PADEKOS

PADEKA

Toronto apylinkės LOK-as dėkoja Liet. gen. konsului Kanadoje p. V. Gyliui už tartą žodį liepos mėn. 30 d. ruoštos gegužinės metu taip pat visoms prisidėjusioms prie gegužinės surengimo, ponims ir panelėms iš Liet. Katalikių Moterų Dr-jos ir Kanados Liet. Mot. Bendruomenės, bei skautėms.

PADEKA

LTB Timmins, Ont. valdybai: pirm. p. K. Lukošui, p. Parensvičiui ir kitiems, o taip pat Timmins ir apylinkės broliams lietuviams, gausia sušel pasiems mane materialiai, būnant man kelias savaites ligoninėje, tarsi širdingą ačiū.

Broliams skautams ir kitiems prieteliams dėkų už laiškus, kuriuose man buvo reikšta užuojauta ir linkėjimai greit pasveikti.

Stasys Strimaitis.

PADEKA

Gerbiamiems Tillsonburgo Lietuvių Ūkininkų Klubo nariams bei kitiems lietuviams, o ypač p. Barščiauskienei ir p. Ignačiui, takininkavusius š. m. liepos 15 ir 16 d. d. širdingas lietuviškas ačiū.

Atskirai tenka pareikšti giliausią padėką to klubo seniensiems nariams p. p. Treigiams ir p. Augustinavičiui, kurie su prasdami mūsų nelengvą naujakurių - fermerių padėtį, rėmė visą laiką kuo galėdami, pastaruoju laiku ryžosi padėti iš Klubu lešų pinigine paskola. Dar kartą ačiū!

Gugiai ir Sonda.

PAIEŠKOJIMAI

— Walter Kurt Stimora ieško Posingio Johann (John Brown), kilusio iš Grumbeln (Klaipėdos kr.). Prašoma atsiliepti arba žinančius pranešti: The Canad. Red Cross Society 95 Wellesley St. E., Toronto, Ont.

— Paieškoma Pranė Galiauskienė-Zibinskaitė, gim. Palangoje, 1914 m. Ieško jos brolis Kazys Zibinskis, gyv. 8792 Chamberlain, Detroit, 9 Michigan, USA.

— Petras Vygontas, ieško p. Berseno juozo ir kitų pažįstamų, gyvenusių Vokietijoje, Hanau stovykloje. Rašyti man: YMCA Hostel Goodmanstone, Nr. Dorchester, England.

— Petras Leilionas ieško pažįstamų — 91, Queen St. N. Hamilton, Ont.

— Jokūbas Beinoras ir Emilija Budvydaitė - Beinrienė, gyvenę 1930 metais 293 Manning Ave, Toronto, Ont. Canada, prašoma atsiliepti arba pranešti: Stasė Šakurkaitė, 13 rue Saerot, St. Mandé - Seine, France.

— A. Cepulis, 144 Buckingham Str., Hartford 6, Conn., U. S. A., prašo atsiliepti Bronių Rymantų, atvykusių iš Vokietijos Kanadon prieš pusę metų, gyvenusių Manitobos provincijoje.

— Prašau atsiliepti Bronių Mozūrą ir Jurgį Aušrotą, išvažiavusius iš Lūbedok. Rašyti šiuo adresu: Pijus Grigas, P. O. Box 288, Rolphoton, Ont. Canada.

PARDUODAMAS

4 kambarių namukas su 3 ložais (sklypas) ir daržais. Šiltai padarytas dėl žiemos. Kaina — \$ 2.500, įmokėjus \$ 1.000. Iš mokėjimui pagal susitarimą.

P. Jerimolavičius,

1981 Kent St. E., Montreal.

ISNUOMOJAMI

DU KAMBARIAI

49 Dovercourt Rd., Toronto.
Telefonas: OL. 2620.

Galima pamatyti dienis ir vakarais.

ISNUOMOJAMAS

KAMBARYS

vienam vyriškiui:
482 Ruelle, Verdun.
TELEF.: YO 8954.

Lietuvis laikrodininkas, turįs ilgametę praktiką,

ZUKAS ANTANAS

1062 Riverview Ave., Verdun, Montreal, Que. Tel. TR 2050, priima patarėjams įvairius laikrodžius. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Kainos žemesnės, kaip kitur. Už patarėjus garantuoja. Kreiptis vakarais po 6.30 val

EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS. MINOR REPAIRS. RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED. CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY. FUR AND GARMENT STORAGE.

MONTREALIS 2836 Allard Tr. 1135

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsuaustus nuo lietaus uždėdami jiems "Drex", kad neperleistų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visoklausios rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields), gardinus lengvus ir sunkius. Sutaupome rūbus (išdirimus), įsiuvame sagas ir pan. Kiekvieną orderį paimame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti TRENMORE 1135 (galima pašaukti lietuviškai).

Lietuviai savininkai:

J. Kriaučeliūnas

J. Matulaitis

A. Majauskas

MONTREAL

DAIL. A. IR A. TAMOŠAIČIAI IŠVYKO Į TORONTO PARODĄ

Kaip žinoma, dailininkai Anastazija ir Antanas Tamošaičiai yra pakviesti dalyvauti metinėje Toronto parodoje, kuri vertinama jų didelių darbų originalumą ir savaimingą lietuvišką pobūdį, juos paroda yra pakvietusi specialiu kvietimu.

Dail. Tamošaičių vedamasis lietuviškas skyrius nėra biznis, bet meno skyrius. Todėl jis ir vietą parodoje turi ne biznis, bet meno skyriuje. Jiems šiemet skirtas daug didesnis parodos plotas vad. moterų pavilione prie ežero.

Teko matyti pp. Tamošaičių pasirodymą tai parodai. P. Tamošaitienė, padedama sesutės p. Mažeikaitės, ruošė lietuviškus audinius ir kilimus. O p. Tamošaitis darė šimametę skryniją, gal iš žemaitiškosios emzių glūdumos. P. Tamošaitis savo rankomis kalė geležį, tapė tą skryniją, kurią parodos lankytojai matys vienoje iš svarbiųjų parodos pozicijų.

P. Tamošaitienė parodai yra išaudusi lietuviškų kilimų, kurie jos interpretacijoje kaskart darosi vis savaimingesni, spalvingesni, didesnių meniško išieškojimų. Ir audinių p. Tamošaitienė atranda vis gilesnių ir turtingesnių raštų, kurie žiūrovą neabejotinai žavi.

Išvykusieji pp. Tamošaičiai ir p. Mažeikaitė, yra pasiryžę šių metų parodą sutvarkyti dar apozantiškiau ir gražiau, negu pernai.

DLK VYTAUTO KLUBO CHORAS

Po vasaros atostogų, kurias choras turėjo tiktai dalinai, dabar jau varo darbą visu atsidėjimu. Repticijos vyksta klubo patalpose (St. Catherine East 2159 nr.) antradieniais ir ketvirtadieniais 8 val. vakaro.

Choras maloniai kviečia lietuvis ir lietuvis, visus be išimčių — ir čia gimusius bei seniau čia gyvenančius ir naujai atvykusius, dėtis prie choro ir veikliai jame dalyvauti. Montrealis turi turėti didelį ir gražų chorą, kuris turi užsibrėžęs jau eilę koncertų ir dainavimų ir plokštes (rekordus). Vienas iš artimiausių choro pasirodymų bus rugsėjo 8 dieną — Tautos šventės proga. To liau yra numatytas koncertas drauge su latviais ir estais.

ZYMIOS PERMAINOS MONTREALY

„Liaudies Balsas“ rašo: „Pa staruoju laiku teko girdėti, kad lietuvių parapijos kunigas Bobinas, kuris čia per labai ilgą metų eilę yra klebonavęs iškeltas į kitą parapiją“.

DU KAMBARIAI

Išnuomojami: 664 — 2 Ave, Verdun.

Kreiptis bet kuriuo laiku.

~~~~~

IŠNUOMOJAMAS KAMBARYS

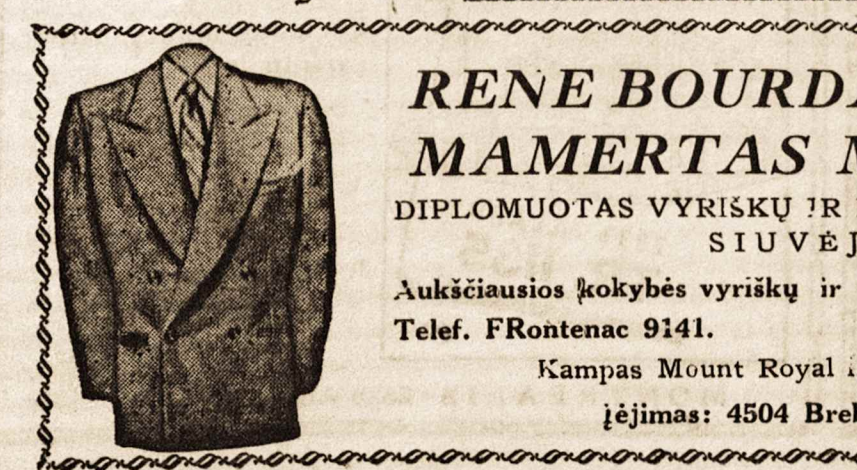
5515 — 13 Ave., Rosemount, vienam, galima ir su maistu. Viena minutė nuo tramvajaus.

~~~~~

PARDUODAMA

42 akrų farma. Geras gyvenamas namas, daržinės, elektra, arti prie kaimo mokyklos. Kaina \$ 4000.—, pusė grynais pinigais.

Feirautis: Mr. John, Egli telefonu DO 2056 Montrealyje, arba adresu Newington, Ont.

RENE BOURDAGES Reg'd MAMERTAS MACIUKAS

DIPLOMUOTAS VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ RŪBŲ SIUVĖJAS

Aukščiausios kokybės vyriškų ir moteriškų rūbų siuvykla. Telef. FRontenac 9141. Res. CL 4746.

Kampas Mount Royal ir Brebeuf,

įėjimas: 4504 Brebeuf Street.

Montrealio lietuviai pikietavo komunistus

Labai sunkiomis sąlygomis, kada komunistai siautėja visame pasauly, kada sovietiniam imperializmui nėra ribų, kada komunistai grąšina kiekvienam taiką ir laisvę mylinčiam žmogui kartuvėmis, — Montrealio lietuviai ryžosi pirmą kartą pikietuoti lietuvių komunistų „Liaudies Balso“ pikniką. Tai buvo rizikingas sumanymas, nes komunistai prieš tai pradėjo lietuvių gaudinti: jie esą priešins visomis priemonėmis. Jie išmesia iš darbo ir bučių nuomininkus antikomunistus, kurie drįsiai pikietuoti; jie panaudosis kumštis ir peilius, bet savo tikslą atsieks. Grąsinimo gandai buvo paskleisti labai plačiai. Kai kuriems asmenims ir dabar grąsinama primušimu ir užmušimu. Nors daugelis gandy skleidėjų yra žinomi, bet tautiečiai vis dėlto prėsomi grūnojančius smurto veiksmais užsirašyti ir apie juos pranešti, nes kiekvieno smurto atveju jie bus atsakingi. Kadangi komunistų teroro priemonės, kaip žinoma, yra plačiai ir rafinuotai naudojamos, tai į šiuos grąsinimus reikia atkreipti dėmesys.

Tiesa, lietuviai komunistų grąsinimų nepabūgo. Rugsėjo 13 d. apie 11 val. į paskirtą vietą susirinko nemažas būrys lietuvių su plakatais, sūkliais, paveikslais ir užėmė įėjimus į vietą, kurioje didelėmis raidėmis buvo iškeltas plakatas „Liaudies Balso piknikas“. Pikietas stovėjo ramiai prie įėjimų, „LB“ pikniką ir keliai buvo atviri. Tiktai labai mažai rinkosi „LB“ šalininkų. Veik visą laiką buvo nedaugiau, kaip 20 asmenų, kuriuos sudarė patys bosai — rengėjai: iš Toronto Kilikevičius, Montrealiečiai — Lesevičius, Vilkėliai, M. Gudas, Smetona, Šuplevičius, Deveika ir kelios iš bado „kapitalistiniame pragare“ riebiai nusigandusios moterys. Tai ir buvo vadai be armijos. Pastebėję, kad be armijos nieko neįsėina, vadai išsiuntė pasiuntinius į miestą „rinkti savanorių „LB“ karū“. Po to į vakarą jų susirinko dar apie 20. Tai, anot Kilikevičiaus, ir buvo keli šimtai. Tiesa, buvo keiti šimtai, net per tūkstantį, o tai buvo pikietuotojai: Kanados Lietuvių Tautos, Kanados Lietuvių Sąjungos, Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio, Tautininkų, Sūnų ir Dukterų Draugijos nekomunistų tautiečiai nariai, bažnytiniai bei pašalinių organizacijų ir visai įvairių organizacijų nepriklausantieji žmonės — senieji Kanados lietuviai ir naujieji. Tikrai skaitlingas buvo pikietininkų būrys. Ir svarbu, kad solidarai dalyvavo scenoje ir naujieji kanadiečiai. O „Liaudies Balso“ komunistų, kai jie visi buvo susirinkę, buvo tik 43. Jie buvo ne tik suskaiciuoti, bet ir surašyti. Veltui Kilikevičius naudojasi dulkes pučia apie šimtus. Juk visi matėme tuos 43, kurie sėdėjo prie stalų — gėrė ir valė.

Pikietuotojai su praemančiais „L. Balso“ piknikininkais turėjo pasikalbėjimų ir ginčų, bet liaudžiaalsininkai katščiavosi. „Liaudies Balso“ storišios moterys tolydžio kilnojo sijonus ir pikietuotojams rodė riebias savo kūno dalis. Ir vis šaukė: „Na gi, fotografuokite!“.

Liaudžiaalsininkai, žinoma, puolė pikietuotojus kaip kapitalizmo šalininkus, palaikančius kapitalistus. Į tai jiems buvo atsakyta, kad pikietuotojai kapitalizmo nei kapitalistų negina. Bet jeigu „progresyvieji“ puola kapitalizmą, tai jie turi žinoti, kad pikiečiai kapitalistai, nes jie savo rankose turi ne tik darbą, o tuo pačiu ir duoną davimo įrankį, bet žiauriausią slaptają policiją — NKVD, ir tankus ir patrankas, ir kulkosvaidežius, kuriuos panaudoja prieš darbo žmones ir priverčia juos būti ne tikais išnaudojamais, bet ir padaro vergais vienos partijos — komunistų, kuri yra didžiausiu pasauly partinio kapitalizmo koncernas.

Idomu, kad šia tema kalbėjo angliškai „progresyviuosius“ pravažiūojąs tulas daktaras amerikonas, kuris pamatęs pikietininkus, sulaukę savo auto, atėjo prie garsiakalbio ir pasakė kalbą.

Liaudžiaalsininkai, žinoma, nesigailėjo nepriklausomos Lietuvos santvarkai priekaištų ir koliojimų. Ypač buvo puolamas „Smetonos režimas“. Pikietuotojai į tai jiems atsakė, kad jie negina ir negina to blogo, kas buvo Smetonai, Stulginskiui arba Griniui prezidentaujant, ir nesako, kad buvo viskas idealu. Ne, klaidų buvo ir neigiamų reiškinių buvo, bet tai ir pripažįstama. Žinodami klaidas, pikietuotojai siekia tolesnės, teisingesnės santvarkos. Bet kodėl gi komunistai dengia kruviniausius komunistų darbus? Kodėl gi kraugeris ki Stalinio darbai yra geri? Kodėl liaudžiaalsininkai, nieko nežinodami ir nieko neįsimaždami apie sovietinį imperializmą, kuris baigia smaugti Lietuvą ir Rusijos darbininkus bei bendrai darbo žmones, kodėl jie viską laiko idealu?

Pikietavimas truko kelias valandas. Tvarkingai jis užėmė pozicijas ir tvarkingai pasitraukė. Pikietavimo metu nevyko jokio žymesnio incidento.

Komunistai bandė visas priemones išprovokuoti muštynes: tai bolševikės užpuolavo kokią vyrą ir kumščiuodavo, bandydavo „pilti antausius“, tai buteliais imdavo mėtyti, tai stumdyti, liežuvius ir spygyas rodė. Bet pikietuotojai į visa šaltai reagavo.

Viena tačiau liaudžiaalsininkai atsiekė: padarė savo išdavikišką darbą „kankin“, nors ir ne lietuvių pikietavusių sąskaita. Kai pikietavimas buvo baigtas ir pikietuotojai, sugrįžę į pikniką vietą, vieni šoko, kiti šėlučiavosi, jau po valandos tulas Vilimukas, atsivedęs policininką ir pradėjo reikalauti kažkokios foto kameros, apie kurią tie žmonės, iš kurių jie reikalavo, ne tik nieko nežinojo, bet nebuvo ir girdėję. Vilimukas, policininko lydimas, ir pasitraukė.

Tą Vilimuką, kuriam nebuvo nei reikalo svetimos kameros ieškoti, Ukrainiečių piknike kažkas apaužęs. Vilimuką, kaip mačiusieji pasakoja, komunistai girdė, kad tuo būdu būtų išprovokuotos muštynės. Nežiūrint jo arogantiško laikymosi ir kišimosi ne į savo reikalą, lietuviai jo nekladė. Į visus komunistų provokuojančius muštynes veiksmus buvo atsakyta: mūsų protestas prieš komunistus yra griežtas, bet kultūringas. Protestuodami prieš smurtą, mes negalime patys juo naudotis. Didžiausias mūsų ginklas prieš komunistus yra laisvas žodis. Mes žodžiu ir išpėjame Maskvos agentų suklaidintus tautiečius kritiškai peržiūrėti ligišiolinę savo laikyseną, nes jie nežino, ką darą ir mes savo pikietu veiksmu norime atkreipti ir kanadiečių tautos dėmesį, kad yra praigaistina — leisti laisvai veikti penktosios kolonos organi-

TORONTO

MONTREALIO LIETUVIŲ DRAMOS TEATRO BELAUKIANT.

Kaip jau iš ankstyvesnių pranešimų paaiškėjo, š. m. rugsėjo 1 d. 7.30 v. p. p. Eaton Auditorijoje Montrealio Lietuvių Dramos Teatras duos vienintelį „Živilės“ spektaklį. Tai A. Škėmos 3 veiksmų dramatinė legenda. Visi veiksmai vyksta Lietuvoje. I veiksmas — legendarinėje senovėje, 2 veiksmas — 1863 m. sukilimo metu ir 3 veiksmas — 1941 m. bolševikmečio laiku Vilniuje.

Montrealyje šis veiksmas turėjo didžiulį pasisekimą. Jau tas faktas, kad jį vaidina profesionalai aktorai, kad režisuoja visiems žinomas ičisierius J. Blekaitis, leidžia ir mums, torontiešiams, numatyti spektaklio lygį. Šis spektaklis pravedti Toronte atvyksta iš Čikagos režisierius.

Įvertinkime prideramai pasišventėlių darbą ir savo gausiu atsilankymu padėkime pirmam Lietuvių Dramos Teatrui Kanadoje sudaryti pinigini fondą ateities darbams. O mums visiems „Živilės“ pasirodymas Toronte tebūnie dvasios šventė.

Po spektaklio aktoriams yra ruošiamas kuklus pagerbimas „Czarda“ resorane. Asmenys, norintieji jame dalyvauti, maloniai prašomi užsirašyti p. p. Grigaičių valgykloje (750 Dundas St. W. Tel. W. 3006), arba vakarais Tel. ME 8522.

Organizacijos, ar asmenys, kurie norės sveikinti Montrealio svečius, prasomi užsiregistruoti tuo pačiu adresu.

Bilietai parduodami pp. Grigaičių ir Dr. Kaškelio valgykloje (870 Dundas St. W.), pas platintojus ir prie įėjimo Eaton Auditorijoje. Bilietų kaina: \$ 2, \$ 1.50 ir \$ 1.00.

MONTREALIO LIETUVIŲ DRAMOS TEATRAS HAMILTONE

šeštadienį, rugsėjo mėn. 2 dieną, 7 val. 30 min. vakaro Westdale Secondary School patalpose Hamiltono ir apylinkių lietuviams duoda 3-jų veiksmų Antano Škėmos istorinę legendą

ŽIVILĖ

Visi tautiečiai maloniai prašomi spektaklyje dalyvauti. Bilietų kaina: \$ 1 — 1.5.

Winnipeg

TAUTOS ŠVENTĖ. Rugsėjo 8-ji Winnipege bus švenčiama sekmadienį, rugsėjo 10 d. Programoje: pamaldos St. Poul College koplyčioje 11 val., paskaita ir meninė dalis su mažųjų ir suaugusių pasirodymais 4 val. pp. lietuvių klubo salėje, Manitoba Ave 240. Organizuoja KLB Winnipeg Apylinkės K-tas. Salėje bus renkamos aukos Tautos Fondui.

BALF'ui RINKLIAVA Pinigais surinkta \$ 130,— ir nemažas kiekis rūbų.

KLB Winnipeg Apylinkės K-tas nuoširdžiai dėkoja aukotojams, rinkejams: Janciukui, zacijai, kurią ugdo svetima valstybė, per apmokamus agentus, klaidinančius šio krašto žmones.

Beje, jau laikas aiškėja. Pasirodo, kad tula „progresyvieji“, kuri devojė metlyn švarkelį metė išgertu degtines buteliu ir pikietuotojus ir vienam ukrainiečiui pramušo galvą. O Vilimuko žmona savo batų kažką metė ir namo base parėjo.

Bet bolševikų grąsinimai jau pildosi: valykos savakai atleido iš darbo b. Bagdžiūnų ir vie nas tos valykos sav. Keršys iš varė tą patį vakarą iš buto Jon Vasiliauską. Girdėti ir apie daugiau smurto aktų, kuriais komunistai keršija lietuviams patriotams. Visus nukentėjusius prašome apie tuos keršto aktus pranešti.

Smurto, keršto ir apgaulės veiksmų iš komunistų, kurie grąšina kerštu, reikia laukti ir daugiau. Eukime apdairūs ir kiekvieną keršto aktą registruokime ir skelbkime viešumai.

Auditorija bus atidaryta 7 v. p. p.

Kanados Lietuvių Moterų Bendruomenės Toronto Apylinkė, kuri šį spektaklį ruošia ir mielus Montrealio svečius Toronte globos, nuoširdžiai kviečia Toronto ir apylinkėse gyvenančius tautiečius kuo gausniau atsilankyti į Eaton Auditoriją ir pasidžiaugti „Živilė“.

DVIEJŲ LIETUVIŲ BYLA TEISME

Toronto Magistrate Teisme šiomis dienomis stojo kaltintoja Julija Gudas, gyvenanti 95 Cowan Avenue. Ji yra atvykusi iš Lietuvos dar prieš II Pasaulinį karą. Tos stambios moters teigimu naujas ateivis lietuvis V. A. ją užgavęs fiziškai, ko pasekoje sužalavęs jos kūną.

Jos liudininkais stojo jos to vakaro palydovai žydai ir lietuvė. Kaltinamojo gynėjo J. Juškačio teisme pakartotini apklausinėjami visi trys prisipažino, kad jie įvykiu metu buvę gerokai išgėrę ir buvo pakeičę liui ir Claremont aludė. Teisininkas Juškaitis, gindamas kaltinamąjį, taip pat klausė, ar tie sa, kad kaltintoja ir jos du liudininkai kompanijoje dažnai diskutuoja apie komunizmą ir jam pritaria.

Naujai atvykęs į Kanadą lietuvis p. V. A., kuris yra vedęs ir turi šeimą, buvo teismo įspas nekaltu sumušęs Juliją Gudas. Ji ir abu jos liudininkai, teismo salėje apsijuokinę prieš teisėją ir publiką, išėjo laisvai nepatenkinti. Taip kartais apsijuokina buvę lietuviai Kanados teisme. (A.).

Winnipeg

Vyt., Rutkauskaitė Ald., (surinkę daugiausia pinigais — \$ 64), Saimininkaitė Genė, Januškevičiūtė El., Bunkutei Br., Dambarui Jonui, Mikalaukaitėi Ald. ir Račinskaitėi V. zai, nepagalėjusiems savo laisvalaikio, ir apvaikščiojusiems aukotojus. Didelis aciu Jurgui Jonušai savo sunkvežimiu sukalėdusiems suaukotus rūbus ir suvežusiems juos į surūšiavimo punktą. P. Jrg. Januška savo visos dienos darbą ir su juo susijusias išlaidas mašinos kurą ir t. t.) prašo užskaityti kaip lietuvių pareigą — auką Balf'ui ir už tai jokių atlyginimų nepriėmė. P. P. Urbonas dėkui už surinktiems rūbams suteiktą pastogę. Daugiausia aukoje: Matuhonai, Šmaiziai, Demereckai, Dambaras J. po \$ 5, Janciukai \$ 4, Bukauskas Myk., Bujoikai, Januška Myk., Zavadskai po \$ 3 ir kiti po kiek mažiau.

Winnipeg

Jrg. R.

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg

Winnipeg